

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

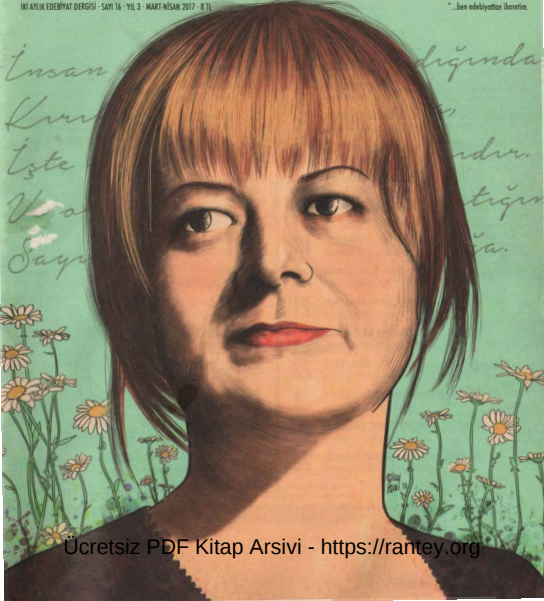
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

İKİ AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ - SAYI 16 - YIL 3 - MART-NİSAN 2017 - 8 TL

*...ben edebiyattan ibaretim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

"...ben edebiyetten ibaretim." K.

KAFKAOKUR

SAYI 16 • YIL 3 • MART NİSAN 2017

Didem Madak
NERMİN SARIBAŞ	4	30 Azalarak
SULCAN AYDIN, Anlatı
Gürültüde Okumak
ECE TEMELKURAN, Deneme	12	31 Bana Benzesin Tüm Sevdiklerin
CANSU CINDORUK, Anlatı
1553 Tül ve Kan Arasında Harem
Nur Kıpçak, İnceleme	14	32 Kavak Ağacı
ULAY YASİN IŞIK, Öykü
Yorgunluk Çıkmazı
BAHRİ BUTİMAR, Şiir	16	35 Nun va Goldoon, 1996
Film Alıntısı
Bir Mektup Kırılganlığında
NAZLI BAŞARAN, Şiir	17	36 Rıdvan - Bağraporcu
EMRE POLAT, Kafkaesik İllim Kurgu Yazı Dizisi
Korkuyorum Anne
CEYDA EMEL ÖZTEK, Film İnceleme	18	38 Keşke
OĞUZ ASLAN, Şiir
Dış - Gün- Sokak
ÖZDEN İNAL, Anlatı	20	39 Pul
KAAN MURAT YANIK, Şiir
İçselleştiremediklerim
MUSTAFA SİLİCİ, Anlatı	21	40 Bir Orhan Alkaya Röportajı
DİLEK ATLI, Röportaj
Kendime Ait Bir Oda
ESRA PULAK, Aforizma	22	43 Hayat Tamlaması
EZGİ AYVALI, Anlatı
Görünmez
MERVE ÖZDOLAP, Anlatı	23	44 Şehrin Saatleri
SUMRU UZUN, Öykü
İnsan Neden Yalnız Kalır?
ATILAY AŞKAROĞLU, Anlatı	24	46 Bay C.
Yusuf Atılgan, AYLAĞ ADAM
TOPTAŞ, ARAL, GÜNDAY, SADDAVİ
SÖZLER	26	48 Senden Kalanlar
ZEYNEP BETÜL DEMİRSES, Anlatı
Radikal Feminist: Valerie Solanas
GİZEM ÖYKÜ ÇAĞLAN, Makale	28	50 Parodi Yayınları ve Klasikler
GÖKHAN DEMİR, Kitap

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Yazılarınızı, çizimlerinizi ve çalışmalarınızı okurtemsilcisi@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.

Kaynakça | www.kafkaokur.com/sayil6kaynakca

14 MADAK

nermin sarıbaş

Madak'ın okurları onun eserlerini ezbere bilir. Ancak yazdıklarına ilham olan hayatı ve yaşadıkları hakkında fazla şey bilmez. Sahte kimlikli İtalyan yazar Elena Ferrante gibi, kadınının farklı köşelerini ziyaret etmek, şairlerinin kahramanlarını tanımak, hikayelerini bilmek istemek okurlarının hakkıdır. Acaba Madak hayatının bilinmesini ister miydi? Bu soruyakendi dizeleriyle yanıt verelim

12 GÜRÜLTÜDE OKUMAK

ece temelkuran

Biz o yüzden yazarsınız, film çekeriz, şiir yazarız, resim yaparsınız. Dünyanın gerçekliğine insanın kendi gerçekliğini katabileceğini, toplam gerçekliği insan aklının insan ruhunun yaratacağı güzellikle umuda, iyile, doğruya yer açabileceğin için.

14 1553 TUL - KAN....

mur kıpçak

Kökleri örtmek anlamındaki haramul(m) olan "harem" sözcüğü, "yasak kılmak, mukaddes kabul etmek, korumak" anlamına gelir, "haram" ile eş anlamlı. Harem'in "dokunulmaz, kutsal" manasıyla "kadınlarla ait iç mekan" manası arasındaki ilişki dikkat çekici. Sorulması gerek: Kadınlara ait iç mekan, ne kadar kutsal olduğu için "harem"?

23 GÖRÜNMEZ

merve özdoğru

Dünya dönerken yalnızca izlemek istemiyorum. Bir yerlerde fiilen bir isyanın ilk marşı, depremi başlatacak sayı hatlarını çatlağı veya ne bile yim, volkanik bir patlamada ilk fıkranın lavın bir damlası olmak istiyorum.

31 BANA BENZESİN....

cansu cindoruk

Gecenin bir yanı heycenla uyanıp gülüşünü anımsıyordum. Sen hiç kimseye karşı bunları hissetmiş miydin? Bir insanı sevmenin ne olduğunu benim gibi biliyor muydun? Ben sevebilme ihtimaline dair bir hayal dahi kuruyordum. Sen karşımda duruyordun ve çok güzeldin. Gerisi umrunda değildi

32 KAYAK AĞACI

eray yasin işik

"Ne kadar büyük, acaba ben de bu kadar uzayabilecek miyim?" diye düşünmüştüm. Dış dünyadan habersiz dahayeni fiilenmiş bir fidandım. Bir apartmanla bo y ölpücecek kadar cesaretliydim ama. Sonradan onun cansız olduğunu sadece içinde yaşadıklarını ona hayat verdiğin anladım

40 ORHAN ALKAYA....

ölele altı

"Kelimelerle uğraşıyorsunuz, kolay bir şey değil. Kelime sizi çok kolay alteder. Çünkü eşiktir. Aşk oldum dameden aşk olamıyorsunuz. Önce bir aşk oldum demeniz gerekiyor aşk olmanız için. Bu, birzavalılık haldir. Bir çaresizlik. Şair onunla boğuşur. En güzel konuşma biçimi, iki kişinin karşılıklı göz göze bakarak yaptığı konuşma biçimidir."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
İTÜ EMÖS
BaşAri Odülleri

Bu yıl 24.sü düzenlenen İTÜ EMÖS BAŞARI ÖDÜLLERİ'nde
Kafka Okur Dergisi İstanbul Teknik Üniversitesi
EMÖS öğrencileri tarafından
"Yılın En Başarılı Edebiyat-Kültür-Sanat dergisi" seçildi.
Kafkaokur Dergisi olarak tüm İTÜ gönüllülerine
yazarlarımız ve siz değerli okurlarımız
adına teşekkür ederiz.

Didem Madak

NERMIN SARIBAŞ

"BEN ACILARIMIN BAŞINI EVCİMEN TELAŞLARLA OKŞADIM BAYIM."

**"Yalnız bırakma beni bu paragrafın başında
Bu boşluğu bir masal doldurmaz."**

Şiir; ruhumuzun aynası, duygularımızın sesi, en yalın ve zarif halimizdişi vurumu. Bir şiir okursunuz, hayatınız değişir. Gökyüzüne, ağaçlara, kuşlara, sevgiliye bir başka bakarsınız. Her şeyi hızlı hızlı umarsızca tüketirken güzel bir şiir, yorgun ruhumuza umut fısıldar. Öfkenin, aşkın, yalvanışın, hüznün, kadınlığın dili olur.

Yüzlerce yıldır erkekler sahiplenmiştir şiir yazmayı, en güzel dizeleri mısralara dökmeyi... Peki ya kadınlar? Erkek şairler kadar çok olmasalar da onlar da içlerini, dünyalarını, korkularını, sevinçlerini, hüznülerini dizelere sığdırmışlar. Edebiyat tarihi diğer tarih dalları gibi erkek egemen yazılsa ve okunsa da tarihin derinliklerine inilip incelendiğinde öyle kadın şairlerle karşılaşır ki tarihin kadın vurgulu yeniden yazılması için arzu duyarız. Bilinen en eski antik çağ şairi Sappho'dan bu yana her zaman varlıklarını sürdüren kadınlar, onların sesinden ürken zihniyetler tarafından tarihin arka sayfasına itilmişlerdir.

Didem Madak, edebiyat sahnesinde çiçekli şiirleriyle bilinen kendine özgü sesi, cesareti, söylemiyle tüm kadınlar için ilham ve tarihteki unutulmaz yerini alan renkli bir şair. Madak'ın okurları onun eserlerini ezbere bilir. Ancak yazdıklarına ilham olan hayatı ve yaşadıklarından çok fazla şey bilmez. Sahte bir mükemmeliyetçi, mükemmeliyetçi, mükemmeliyetçiyle değil eserleriyle anılmak ister. Onun şiirlerinin, kadınlığının farklı köşelerini ziyaret etmek, şiirlerinin kahraman-

larını tanımak, hikâyelerini bilmek istemek okurlarının kudur. Acaba Madak hayatının bilinmesini ister miydi? Bu ruya kendi dizeleriyle yanıt verelim;

**"Vasiyetimdir: Dalgınlığınıza gelmek istiyorum
Ve kaybolmak o dalgınlıkta."**

Yazdığı ilk şiirleri *Öküz*, *Sombahar*, *Ludingirra* dergilerinde yayımlanan, kadın ve şair gibi iki olguyu zarifçe iç içe geçiren Didem Madak 1970 baharında İzmir'de yaşama merhaba der. Annesi Füsun, Didem'den altı yıl sonra, onun en büyük kahramanlarından biri olan "*uzun siyah saçlı kız*" ışıllı dünyaya getirir. Öğretmen anne baba, iki güzel kız çocuğuyla çok mutludur. İki kız kardeş aynı zamanda iki iyi arkadaşlardır.

**"İşil çocuktu o zaman, ben de öyle
Mevsim kesin yazdı, karpuzdan feneriyle
Hani her çocuğu başka bir çocuğa
Yaklaştıran birşarkıvardı ya
Kıyıda yavaşan bir gemi gibi.**

**O akşam ay işil'a sığışmıştı, işil çocukluğuna,
Çocukluğumuz mor bir zambağa
Hani her çocuk zaman zaman
Kendini unutmuştu, parıltıya, ışığa, güneşe, rüyaya
Sonra iki çocuk birbirine gülmüş, sonra
Zambağın içine bir çiğ tanesi düşer..."**

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://nante.org>

12 Eylül sürecinde Burdur'da öğretmenlik yapan babası Yusuf Bey, ideolojik anlamda farklı düşündüğü okul müdürü ile tartıştığı için Uşak'a sürülür. Anne Füsün Hanım'ın tayinici kalmaz. Zorunlu olarak kızlarıyla birlikte Burdur'da kalır. Ülkenin çok kanşık olduğu bu dönemde oldukça zor günler yaşıyan Füsün Hanım ve kızları yalnız kaldıkları andandolayı tedir gindirler. Öyle ki, kaldıkları evin arkabahçesinde ekili olan mısır tarlasından gelen hisirtılar onları çok korkutur. Bir gece bu sesler yüzünden uyuyamayan Füsün Hanım ertesi sabah kalkarak elindeki bıçaklatüm mısırın kökündenkeser. Artık seslerini ürkütmeyecekler. Bu olaydan çok etkilenen Didem *"Annemle ilgili Şeyler"* in dizelerinde yaşadıklarını anlatır:

*"Sen bir çocuk romanı annesi ol isterdim.
Ölü mısır tarlaları hisirdiyordu
Ve kalbimde çıngraklı yılan sürüleri
Diye başlayan bir çocukromanında."*

Didem on üç yaşına geldiğinde henüzotuz sekiz yaşında olanannesinibir hastalıktan dolayı kaybeder. İslil:
"Bize bir şekilde duyurmadılar annemin öldüğünü. A blam, sonradan anlattı bana: 'Koridorda giderken dizlerimin üstüne düştüm İslil.' dedi. Annemin öldüğü anlanmış aslında. Yani o saatlere karşılık geliyormuş, düştüğü an. Hep öyle anlatırdı. Anneler gününe iki gün vardı. Ablamla hediyelerimizi önceden haz ırlamıştık. Birimiz cüz dan, birimiz ruj almıştık. Hediyelerimiz elimiz de kaldı..."

*"Ölen herkadının şii yazdım.
Onları Müc'aevin karşılığında verdim
Çok ucuza.
Artık bütünüzgün oluşlarının adı: Anne!"*

*"Şalınasannırın toprağa sannır gibi
Erken öleceğini biliyordun bana bırakmak için,
Bu acımasız ölü annesini."*

Yusuf Bey, Füsün Hanım'ın ölümünden kısa bir süre sonra ikinci evliliğini yapar. Bu evlilikten sonra Didem'le babası arasındaki uçurum günden güne artar. Anne yokluğu Didem'i dahada acıtmayabaşlar:

*"O günleri hatırlayınca Edip Cansever'in şu dizesi gelirk-
lima: 'Bir azarlanmayla ölümünü düşünen çocuklar gibi...'
Hayatın, elini belinekoymuşsinirli bir üvey annegibi bizi
azarladığını ve kardeşimle ele ele tutuşuphayallerdenbal-
konumuza sığdığımızı hatırlıyorum."*

Babasıyla ilgili duy gularını dizeleredöker:

*"Babam
Çıkanmış bir adam, bir fotoğrafçı
Kader neydi sanki o zaman,*

*Masada açık unutulmuş
Turuncu kulaklı bir makastan başka..."
"Yaşasaydın, hayatının ortasına
Güller yılan bir adam olsun isterdim babam."*

Annesiyle ilgili:

*"Beni edebiyatla tanıştıran annemdir.
Birçokgüzelçocukromanı okudum,
bu yüzden mutlulukdendiğinde hep o günleri
ve o çocuk romanlarını hatırlarım"*

diyen Didem vekız kardeşi İslil, bir günteyzeleri Hale Hanım'a "Annemizden bize bir şey kalmadı, her gelen dağdıttı gitti" diye yakınır. Hale Hanım "Hayır bir şey kaldı", der onlara. "Bakın bende annenizin şiir defteri var" diye rek bir defter çıkarır. Füsün Hanım'ın gençliğinde el yazısıyla yazdığı, dönemin en meşhur şairlerinin şiirlerinin olduğu defterdir bu. Hale Hanım yeğenlerinde değerli bir şey daha verir: Kendisinin 25 yıl boyuncabiriktirdiği "Varlık Dergisi" koleksiyonu. Bu defter ve koleksiyonla beraber iki kızkardeş şiirle tanışır. Madak'ınşiirlerinde sık sık karşımıza çıkan anne temasının ana hatları annesinin el yazması şiir defterinden sonra çizilmeye başlar.

*"Sevgili Anne çiğim,
Binlerce kezaçıldım, binlerce kez kapandım yokluğunda
Kocaman birdağlalesigibi
Ve kapkara göbeğini dünyaya fırlatacakmış gibi duran."*

Kitaplara, düşlere, hayallere sandığı, tüm umutlarınıkaleme döktüğü bir genç kızlık dönemi yaşıyan Madak, 9 Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesine başlar. Üvey anne ve babasıyla yaşadığı evden kurtulabilmek için birinci sınıfta okurkentanıştığı bir gençle gizlice evlenir ve evden kaçır. Birsüre sonra daokulu bırakır:

*"Ardımda kink bir ayna
Üvey anneleri hayatımın.
Batsın diye güneşe tempo tutan o kız çocuğu...
Evden kaçışımın pembe spor ayakkabıları vardı.
Hüzün neydi sanki o zaman
Artık kullanılmayan dikiş makinesi annemden kalma.
Ölüm neydisanski o zaman
Bir önseziden başka.
Evden kaçabiliyorsun çocuk,
Ama kaderden asla!"*

Parasız kaldığı bu dönemde tezgâhtarlık, anketörlük ve sekreterlik gibi işlerde çalışır. Henüz on dokuz yaşında yapılan bir müsabakada birinci olur. Bu başarı, onun yazdığı şiirleştışaçasınıda şekillendirecektir. Madak, bu dönemde ilgili hissiyatını bir söyleşisinde dile getirir:

Rabias Gençler

**“Bazı geceler uyanıp
sigara içiyorum
karanlıkta
Odamdaki aynada
yanıp sönen
küçük kırmızı
bir yıldızım.”**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantev.org>

“Dört sene boyunca kocam felsefe öğrencisiydi ve onun arkadaşlarıyla konuşmalarını dinler ve ‘Vay be! Herifler ne güzel konuşuyor’ falan derdim. Ve sonuçta, bütün o alandan en az onlar kadar okuyordum, en az onlar kadar edebiyatı biliyordum. Felsefeyi okumaya çalışıyordum ama o alanındışında biri gibi hissediyordum kendimi. Bir türlü o alanın içine girip, oraya dâhil olup, oradan biri olarak onlarla konuşmam mümkün olmuyordu. Ben kadınların çoğunda böyle bir sorunun yaşandığını da görüyorum. Bunun sebebi kodlarımızda bu tip şeyleri taşıyamamamız. Yani çok eskilerden beri böyle bir geleneğin içinde olamayışımız olduğunu düşünüyorum. Daha doğrusu, dışına itilmiş olduğumuzu düşünüyorum.”

Bu süreçte yaşadıkları onu şiiyönlendirir.

“Sağ salim uyandığım her sabah şiiire teşekkür ederim ben, o anlar.”

Şiiir; değıştiren, dönüştüren, iyileştiren bir büyüdür Madakiçin. Annesi Füsün Hanım’ın da adından yola çıkarak füsün, efsun, büyü, şiiir sözcüklerinin etrafında dolayarak sürdürür şiiirdeki arayışını:

“Annemden bana kalan tek miras bir şiiirdir. Onu ne zaman çok özlesem hep bir şiiir yazdım.”

Boşandıktan sonra parası ancak bir bodrum katına yeter ve burada kendi deyimiyle “Aniden yazmaya başlar.” Rutu bete dayanılabilir diğisürece bodrum katlarının şiiir yazmak için çok iyi yerler olduğunu düşündüğünü söyler ilerleyen yıllarda. Bodrum katında yaşadığı umutsuzluğu, yalnızlığı, yağmuru, karanlığı, rutu beti, salyangoz izlerinin anlatır şiiirlerinde. O günleri çok yakından izleyen kardeşi İşil:

“Sadece süt içtiğini hatırlıyorum, çikolata yediğini... Öyle ayakta duruyordu. Hayattan memnun değildi. Mutlu değildi. Hiç bir şey istediği gibi olmuyordu.” Yakın arkadaşı Müjde Bilir o günleri şöyle anlatır: “Soğuk bir kış akşamı. İlkokula giden oğlumu henüz yatırmıştım. Saat on buçuğa doğru telefon çaldı. Arayan Didem’di. Sesi bir tuhaftı. Endişeyle hatırı sordum. Annesini özlediğini ve bu yüzden beni aradığını söylüyordu. Bornova’daki bir telefon kulübesindeydi. Bir taksiye binip gelmesi için onu ikna etmeyi başardım. Geldiğinde mahcup, çekingen bir hali vardı. Konuştukça annesine özlemi, anne şefkatine duyduğu ihtiyaç derinden hissediliyordu. ‘Çok mutsuzum’ dedi. Bir süre sustuk. ‘Ama biliyor musun?’ dedim. ‘Ben de mutsuzum.’ Bir itiraftı bu. Mutsuzluğun ortağı olmaktan başka bir şey değildi.”

O gece ertesi gün buluşmak için sözleşirler. Ancak Madak'tan hiç haber gelmez. Bunun üzerine evine dönen Müjde Bilir, Madak'ın kaldığı odanın duvarına ilâştirilmiş not parçasını bulur:

"Sevgili Müjde, Maviş Anne, içimden hiçbir şey söylemeden gitmek geldi. Seni seviyorum. Dün gece-nin şiiri yazılmıştı zaten, ben sadece kaleme alacağım. Didem"

O geceden aylar sonra aniden ortaya çıkar Madak, Müjde Bilir'in yanına gelir. Çantasından çıkardığı iki sayfalık kâğıt parçasını ona verir:

"MUTSUZA KİM BAKACAK?
Müjde Bilir'e

İki sigaram kaldı bu gece için maviş anne
İki muhabbet kuşum.
İki kendim varmış maviş anne
Biri benmişim, biri mutsuz
Ben ölüsem maviş anne, mutsuza kim bakacak?
Dünyaya bile bir dünya anne lazım.
Biri sen ol maviş anne, biri ben.
Dünyanın bütün sabahlarına iki bilet al da
Birlikte gidelim maviş anne
Bana da kendi serüveninden yer ayır,
Şefkate söyle o da gelsin.
Özledim onu, o da gelsin saçlanıma dokunsun
Bilir misin, büyüler bileninmiyle büyür
Temiz kokan pazen gecelikler, şehriyeçorbası...
Hepsi, hepsi ninniyle büyür.
Bilir misin maviş anne?
Bençekildiğim her fotoğrafta
Defolu bir kelebek gibi çıkanm."

O gece konuk olduğu "Maviş Anne"nın evinde karışına çıkan her şey Madak'ın şiirinin anlamını oluşturmuştur. Şehriye çorbası, muhabbet kuşu, si gara, nergis, pazen gecelik, mavi kareli gömlek, kırmızı battaniye... Gerçekten detüm mutsuzlan kucaklayan bir şiir olur "Mutsuza Kim Bakacak?"

Sonraki üç yıl boyunca hiç kimse Madak'tan haber alamaz. Sadece Manisa'da öğretmenlik yapan İşıl'ın yanına gider ara sıra. Bu gidişlerden birinde, ona kapıyı açan İşıl'ı çok şaşırtır. Madak örtünmüş, kapalı giysiler giymiştir: "Örtündüm ben... Her şeye karşı... Kadın kimliğimden de sıyıldım. Bu beni rahatlatı..." der. Didem Madak,

"Başörtülü bu gece elçilik beklediğim
Ruhumun şarkı hizmetinden dönüştü..."

dediği bu dönemde, Kuran-ı Kerim ve tasavvufia ilgilendir. İşıl: "...Çok umutsuzdu. Kapanarak bu umutsuz durumdan bir çıkış yolu bulacağını umuyordu. Ablam o dönem inanarak kurtuldu. Yoksa kayıp gidecekti. Hukuk Fakültesi'ni de bu süreçte bitirebildi." der.

Nitekim kendisi debunu şu sözlerle dile getirir:

"Allah benim çaresizliğimdi, artık konuşabileceğim kimsem kalmadığı için konuştuğumdu."

Üç yıl boyunca Tanrı'ya yaklaştığı bu dönemde "Ah'lar Ağacı"nı yazmaya koyulur. Çok şey yaşar Didem Madak, en çok da acı:

"Ben acılanın başını
Evcimen telaşları okşadım bayım.
Bir pardösüm bile oldu içinde kaybolduğum.
İnsan kaybolmayı ister mi?
Ben işte istedim bayım."

İşıl, bir dergide gördüğü "İnkılap Kitabevi 2000 Şiir Ödülü" haberinden ablasına bahseder ve buna katılmasını önerir. Ancak Madak bu haberle ilgilenmez. İşıl, bunun üzerine, ablasının tüm şiirlerini bir dosyada toplar ve yanışmaya gönderir. Bir süre sonra "Grapon Kâğıtları" adlı bu dosya ile Madak'ın bu yanışmayı kazandığı haberi gelir.

Didem Madak, İstanbul'daki ödül törenine gitmeden kısa bir süre önce işbirlikçi avukatı bir adamla internet ortamında tanışır. Edebiyat ve şiirden bahseden bu adamdan çok etkilenen Madak, onunla Manisa'da bir kafede buluşur. Günün sonunda genç adam o güne ilgilili bir şiir yazmalarını önerir. İkinci buluşmalarında önce genç adam şiirini okur. Buluştuklano günü, buluştukları kafeye meraklı garsonu yazmıştır. Sıra Didem'e geldiğinde ise çantasından kareli bir metod defteri çıkarır ve "Söz Aşkdan Ne Anlırsınız Bayım?" şiirini okur:

"Çok şey öğrendim geçen üç yıl boyunca
Alt katında uyumayı bir ranzanın
Üst katında çocukluğum...
Kâğıttan gemiler yaptım kalbimden
Ki hiçbirini karşıya ulaşmazdı.
Aşk diyorsunuz,
Limani olanın aşkı olmaz ki Bayım!"

İstanbul'a ödülünü almaya gittiğinde teyzesi Filiz Hanım'ın önerisine uyarak "her şeye karşı" örtündüğü örtüyü çıkararak Madak bir nevi kadın kimliğiyle banışır. Bu tören sırasında, o gündün sonra hayatı boyunca dost kalacağı Zeynep Köy-ü'ne girdiği bu buluşma, onun için çok anlamlı olur.

Ödül aldığı eseri "Grapon Kâğıtları"nın arka kapağına:

Di- DEM MA- DAK

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

"Bu kitapta yer alan şahıs ve mekânların gerçekte alakaları yoktur. Kahramanları hep yanlışta oynayanlardır. Kadılar, kadınlar, muhabbet kuşları, gözyaşları... Hepsi sahiden vardır ve bir dönem yaşamışlardır."

şerhini düşen Madak, doğumundan annesinin ölümüne kadar geçen on üç yıllık süreci anlattığı bu eserinde annesizliğine vurgu yapar:

"Hatırlar mısın?

Mavi saçlı bir tann gibi severdim Burdur Gölü'nü

O göl şimdi içimde kocaman bir anne ölüsü.

Neşeli bir şehre benzerdi senin sesin.

Bazen ölmek istiyordum

Beni yeniden doğurman için

İri, ekşi bir vişne tanesi gibi."

Yaralı kalbi annesinin acısıyladolu olan Madak tıpkı on yaşında babasını kaybeden ve "Bir daha Tannıyla konuşmayacağım" diyen Sylvia Plath gibi küskündür. Ve yine Plath gibi şiirlerinde isyancı birkadın ruhunun itirafı ile getirir.

Şiirinin en önemli temalarından biri olan ölüm, Madak'ın her daim aklının bir köşesindedir. Yaşamına son verme ve devam etme arasında kararsızlıklar yaşar. Tercihini ikinciden yana kullanır:

"26 yaşına kadar her istediğimi yaptım, bu neye mal olursa olsun. Sonra bir gün yolun sonuna geldiğimi hissettim. Kendime dur demem gerekiyordu. İnsan ya ölere ya da yaşamaya karar vererek kendini durdurabilir. Ben yaşamaya karar verdim."

Grapon Kâğıtlar'ından sonra yazdığı tüm şiirleri Müjde Bilir'le birlikte bir dosya haline getirirler. Madak, yakın dostuna, tüm samimiyetiyle,

"Türk şiiri, kökleri derinlere uzanan, saçaklı, dalı budaklı büyük bir ağaca benziyor. Benim şiirim, o ağacın eteklerinde bir ayın otu..." der.

Müjde Bilir, son kez şiirlerine bakıp bakmaması konusunda dostunu uyarma ihtiyacı hisse der. Madak, noktalamışa-retleri konusunda Müjde'ye hak versede:

"Benim şiirim hep acemi kalacak."

der. "Ah'lar Ağacı" adını verdiği kitabının yayımlanmasından önce bir süre sonra Aras'la yaptığı bir söyleşide ise bu düşüncelerini şöyle aktarır:

"Benim şiirimi şiir yapan şey hatalarım, kusurlarım ve beceriksizliğimdir. Şiir yazmaya başladığımda şiir yazanlar değildir. Okuduklarımda böyle düşüncektir. Bu şiir değil ama nedense yine de şiir."

Bu yüzden kendini "şiir ustası" değil, "şiir hastası" olarak nitelendirir.

Çok sevinmelerin kadını olan, rengârenk reçel kavanozları dolup rafınnadizen, ölü ve yası tutulan biranne vardır Ah'lar Ağacı'nda. Eseri, küçük sevinçlerle bir hayal kurula-bileceğinin, komşuluğun, kadınlarla yaşanan ve rekabetin olmadığı bir dünyayı vaat eder. Baba, bu sihrî bozamayacak kadar siliktir. Annenin sevinciyle açılan ve yaşayan ev, kız çocuğunun coşkudolu dünyasına sokar bizi.

"İlk üç vişneyi verdiğinde bahçedeki ağaç Annem sevindiği hatırlanm.

Ah demişti

Ah!

Üç küçük kırmızı dünya vermişti sanki ona.

Annem çok sevinmelerin kadınıydı.

Bazen sevinince annem gibi,

Rengarenk reçeller dizerim kalbimin raflarına.

Annem çok sevinmelerin kadınıydı,

Sıcak yemeklerin.

Başına diktikleri o taş,

Ne zaman dokunsam soğuktur oysa.

Ben okşadığımda ama, ısınır sanki biraz.

...

Ah... dedim sonra,

Ah!"

Yanda bıraktığı Hukuk Fakültesini bitiren Madak, İstanbul'da bir işe yerleşir. Son kitabı "Pulbiber Mahallesi"ne ilham olan Kuledibi'nde bir mahalleye taşındığı bu dönemde, şiirlerinde rastladığımız arkadaş Leman'la aynı evi paylaşır. Ardından kedisi Zeyna ile yaşadığı evet aşırın. İlk iki kitabının aksine daha dışa dönük ve yaşamla barışık olduğu eseri Pulbiber Mahallesi'ne kendi seçtiği insanları ve hayvanları yerleştirir. İlk kez annesi Füsün'a seslenmeyi bırakır vema-halleyi anaçbir mahalle sakiniolarakanlatır.

"Karaköy vapuru bize uğramadan gitmiyor asla Birelma tıpkı ağzınayolluyoruz, Çok bağırmasın maksat."

Avukatlık yapmaya başlayan Madak, şiir ve kadın olma konusunda tarzını daha ileri boyuta götürür.

"Ben kadın olmakla pek övünürüm... Yazdıklarım da kadınca falan derlense övgü kabul ederim. Kendimi bir kadın olarak çok savaççı hissediyordum. Bununla da gurur duyuyorum. Pulbiber Mahallesi'nin en kahraman kahramanı da Zeyna'ydı zaten."

Pulbiber Mahallesi hem gerçek hem kurgudur. Gündelik hayatı dair kavramları, kelimeleri, nesneleri, sesleri, kendine yazı malzemesi olarak kullanır. Pulbiber Mahallesi'dir. Anne, abla, dost, melankolik, acemi şiir, pazarda teyze, kedici, çingene, şarkıcı...

"Pazardan alınmış esma marka terlikleri ile Çatlak topraklarını sergileyen kadınlara da... Şiir ithaf etmeye karar verdim böylece Karasineklerin hücumuna uğrayan bir şiir hayal ettim. Başım döndü. Şankı yanımdan bir tineri geçiyordu Ve kimse dudaklarını bana uçuklamıyordu."

Bursa Cezaevinde siyasi bir suç nedeniyle yattığı on yıldan sonradığı gibi kavuşan Timur Çelik, hayranı olduğu ve ezberlediği "Siz Aştan Ne Anlırsınız Bayım?" şiirinin sahi bi Madak'la İstanbul'da bir akşam tesadüfen karşılaşır. Yıl 2005'tir. Tanıştıktan bir yılsonra evlenirler. 20 Mart 2008'de ise kızları Füsün'dünya gelir. Bilir'in deyişleriyle bir Füsün'dan başka bir Füsün'aevrilir Didem.

Şiir Madakiğin bir özgürlük alanıdır:

"Şankıbazı meslekleri gizlemek konusunda, yüzyıllardır süren bir anlaşmazlık gibidir kadınlar arasında. Bu gizli, bilinmeyen anlamaya çalışmak ve bunu dil aracılığıyla sorgulamak, daha ziyade erkeğe özgü bir çaba gibi görünür. Bazen de ölümlük bir çaba, birkadın için Sylvia Plath Üç Kadın'da şöyle der mesela: 'Buadamlara takıyorum ben. Nasıl dakıs-kaniyorlar düzölmayan her şeyil Kendileri gibidüz yapabilecek kıskanç tannlar onlar.'"

Öyküleri yokmuş gibi davrananların, sadece kurgu yapanların karşısında kendileri dayanıklarını kullanarak kendi öykülerini anlatır Madak. *Sylvia Plath, Furuğ Ferruhzad, Gülten Akin, Oğuz Atay* ve ikinci yeni şiirlerini keşitiren Madak, *Leyla Erbil*'in acıtan yarısını, *Tomris Uyar*'ın hüznünü ve *Nilgün Marmara*'nın melankolisini kendi şiirlerinde buluşturur. Hepsinin ortak noktası içinde bulundukları dünyanın acılarını, hüznlerini, sevinçlerini, kaygılarını kelimelere dökerek hayatata tutunmalarıdır.

"Tann'ın olmadığı bir Dünya'da fazladan bir yığın aşkvardır' Sözünaslına araştırarak takatim yok. Bunabenzet birşey diyebilirim, Demek isterim takatim olsa"

Dostoyevski'ye "Çocukluğumuzdan buyana biz egöz kırptığı halde bir türlü parçası olamadığımız busonsuzşölen ne?" sorusunu sorudurtan hayat, *Oğuz Atay*'ın *Tutunamayanlar* eserindeki karakteri Selim'in her görülmeye ve acı çekmesine karşılık "Dağılın! Kukla oynatmıyoruz burada. Acı çekiyoruz!" dedirir. *Yusuf Atılgan* "Anlamazlardızaten" der ki birli umutsuzluğu anlatırken. Didem Madak ise şiirlerinde çekilen acıların kimseye bulagştırmadan melankoli ve ironiyi birlikte işler. Amacı herkesin hoşuna giden şiirler yazmak değil, kendi istediklerini yazmaktır. Ayhan Kurt'un da dediği gibi, "Didem Madak şiiriyle karşılaşan bir okurun yapacağı en büyük hataya hissiya-

ta sığınmaktır. Didem Madak şiirinin arkasındaki keskin kedi tırnaklarını pek az okur fark eder bu yüzden. Sevimli-hüzünlü patiler sanılır Madak'ın şiiri-değildir!"

Pul bi ber Mahalles'i'nin yayımlandığı dönemde de diğer iki eserindeki gibi bi ortadan kaybolan Didem Madak kendisine ulaşmasını diye telefon numarasını değiştirir. Sadece birkaç dostuyla görüşür.

"İrtibat numaralarını hep saklayacağım. Hep gelececekler. Keşkebeni çağıraysın demeyecekler. Bağın çağırmanın intirülü yollar vardır. İnsanyüzüne soğuksular çarpmalıdır. Belki bir sakinleştirici almalıdır. Belki bir kediye oksamalıdır. Bir film falan bulmalıdır televizyonda. Kısa ve kesik yazmalıdır. Suputurmalıdır."

Yırtıp attığı, kaybettiği şiirleride çoktur. Bir söyleşisinden aslı yazdığı sorusuna:

"Sabahleyiyanımda hertarafınabirşey yazmış kâğıtlar buluyorum. Okuyor ve bazı satırların üzerini çiziyor, temiz bir kâğıda yeniden yazıyorum. Sonra hemen bir dergiyi postalamaya çalışıyorum, çünkü aksi halde genelde kaybediyorum şiirleri."

yanıtını verir. "*Nicholas'ın Ölümü*" iseyritılan şiirlerinden biridir. Sylvia Plath'ın oğlu Nicholas'ın intihar ettiğini öğrenen Didem bu olaydan çok etkilenir. Birgece pencereden dışarı bakarken iri ve ıslak bir kurbağa ile göz göze gelir. Hemen kâğıt ve kalemle sarılarak bu şiiri yazar. Yakın dostu Zeynep Köylü ile sohbetleri sırasında sessizliğe bürünen kilden Madak bu şiirinden birdize okuyarak sessizliği böler.

"Sylvia uyan! Nicholas sütünü içmedi!"

Yaşadığı gibi yazmış, yazdığı gibi yaşamıştır Madak. Bazı anlaşılmaması olduğu varoluş kaygıları, iç sıkıntıları, kederleri, dünya ile kuşatılmış olmanın verdiği bunaltı, yabancılığa, toplumsal dayatmalar, kendini yaşayamama hissi onun şiirleriyle söz bulmuştur. Kendi içinde naiifliği, kınlanıklığı, yumuşaklığı, hüznünü saklayan bir dünya barındırırken dış dünya ile arası hiçbir zaman iyi olmamıştır. O yüzden ruhu ümitsiz gezdirir.

Madak, her ne kadar şiirlerinin bir sınıfı sokulmasını istemese de ede biyat otoriteleri, onun şiirlerinin zaman açısından Garip şiirinin sevecenliğini içermekle beraber, İkinci Yeni'nin karamsarlığına dahayakın olduğunu düşünürler. İkinci Yeni'nin kentli, içe dönük, dar vekapalı alanlarasıkırmış bireyini dünyasını, aynı mekânörüntülerinde ama Garip dilinin aceleciliğini kullanarak dışarı açar. Mekân, zamana göre daha belirgindir. Mahalle, ev, mutlak, çocuk, kedi gibi bi sözcükleri yaşamaları-

"VAŞİYETİMDİR: EN GÜÇLÜLERİNDEN
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

AHTIM OLSUN, YÜKLERİ AĞIRLAŞSIN DİYE

labirliktekullanan Madakçarpıcı gözlemgücüyle yaşadığı sınıflı olduğu gibi aktarıyor. Tipki Edip Cansever'in burjuvasını iyi aktardığı gibi. Cansever'in şirlerinde burjuvakadınlar salondebazik oynarlarken Madak'ın şirlerinde kadınlar mutfakta yemek pişirir. Onun bütün zaman ve mekânları kendi düş evlerinde, kısacası zamana sığdığı telâşlı şirlerdir. Hayat her nasılsa öyledir onları şirleri. Güzelleştirmek için uğraşmaz. Kendi sınıfını yansıtan feminist bir biçimde kafa tutar. İz bırakmadan silinip gideceği kaygısıyla devamlı konuşur. Bu nedenlerle şirleriyiz:

"Genelde sayfalarca yazıyorum. Çoğunlukla sanki az sonra öleceğim gibi paniğe kapıyorum yazarken. Sanki ölmeden önce itiraf etmem gereken bazı önemli meseleler varmış gibihissediyorum. Bu yüzden sanki artı kaybedecek bir şeyim yokmuş gibi geliyor. Her şeyi söyleyebileceğim gibi geliyor. O zaman her gün işe giderken karşılaştığım, boyozcunun yanında durup boyoz yiyen insanları hayranlıkla seyrederim o kara köpeği, puf böreği gibi tombikelleriyle kabak seçen ev hanımları, ucuzluk tanelenmiş bayramlık lilya kendilerinden pek memnun olan o bayram çocuklarını hatırlıyorum. O zaman onları sandığımdan çok sevdiğimi anlıyorum. Hepsini şirime sığır o zaman. Hayat beni büyütüyor. Yazarken hayattasandığımdan çok sevdiğimi, ona hayranlık duyduğum anlıyorum. Aslında az sonra ölecek birinin gözleriyle dünyaya baktığımda hayatın her yerinden şirini fıskırdatıyor görürüz. O zaman anlamsız bulduğum küçük gündelik hayatımızın aslında anlamlı olduğunu hissedirim."

2010 yılında yapılan Uluslararası bir şir festivali için katılımcı olarak kendisinden özgeçmiş yazıslıstenen Madak, metninin son cümlesine

"Şusıralarcadılık, büyü çeşitleri gibi konularla ilgileniyor ve bir 'efsuns kitabı' düşünüyor."

notunudüger ancak festival komitesince bu cümle katalogdan çıkarıldı.Yapılan sansürün şirine yapılmış bir sansür olduğunu düşünün şairoldukçaserit bir açıklama yayımlayarak festivaldeşir okumayı reddeder:

"Akım başımda olsaydı şir yazmazdım. Akım başımda olsaydı her devir denasıl beceriyorsam muhallıfolmanın biryolunbulmazdım.Aklı başında olanlar,aklı başında olmayan bircadının özgeçmişini istedikleri gibi kesip biçebileceklerini sanmışlar ve bir cümleyi çıkarmışlardır. Çıkardıkları cümle kendilerince muhtemelen caiz bulunmamış olabilir, belki bir şir festivalinin 'saygılığınave ağırlığının' yakıştırılmamış olabilir ki şir hiç de onları istediği bir ağırlığışaşırmayacakve onları nistediğibicimde saygın olmayacaktır. Şir, gerçek şir okurlarının ve gerçek şairlerin anlayabileceği başka tür bir ağırlık ve saygınlığı yansıtmıştır."

Aynı yılın kasım ayında hastalığını öğrenir Madak. Hastalığını hayatındaki hiç kimseden gizlemez. Uzun ve yorucu tedavisi süresince iyiyakın dostu Müjde Bilir ve Zeynep Köylüyünanındır. Çoğu zaman Zeynep Köylü refakatçi olarak yanında kalır. Her şeye rağmen iyileşeceğine dair umutludur ve dostlarını güldürmeye başlar. Ölmeden birgünönceson şiri "128 Dikşilişir" i dostları Müjde,Zeynepve kız kardeşi İlşihp birlikte bir kuytuda okunur. Köylü:

"Tümüyle sessizliğe gömülen bedeninden bir parça ses duymanın umuduyla. Bu şiri her okuduğumda, onun her şeyi gören gözleriyle bir kez daha karşılaşıyorum. Bir bilicinin, büyüünün, şamanın gözleriyle." der.

"Doğdum, doğurdum
Bir insan nasıl büyüyörgördüm
Hayatta kalmak için
Ve hayatta kalmanın yanında
İnanmış bir bir gevezellikti
Şimdi 128 harfli bir şir var karnımda
Satırlar artık bomboş
Karnımda hissi bir şir var
İçimde durmadan bölünen şirler
Birlikte yok olacağımız şirler
Birlikte unutulacağımız şirler
Hiç borcu olmamız şirler
Ve bu yüzden çok acıyan şirler"

"Niçin şir yazmaya başladığımı düşündüğümde şunu fark ettim: O dönem şir bana, herkesten ve her şeyden çok özgürlük vaat ediyordu. Yaşlanmak benim için bir özgürlük vadialdığında. Bu yüzden etkilerinin ucundan sarkan paçaları donlana aldırmdan, örtmeden-gizlemeden donmuşa binmeye çalışan, önüne gelen erkeğe yardım etmesi için elini uzatan yaşlı teyzelerin durmubana çok büyüleyici gelmişti. Yaşlı bir kadının hayatının birdönemini kadın olarak geçirmişti, ama artık tam bir kadın değildi. Yani bir kadın gibi kendini gizlemek, korumak zorunluluğu yoktu. Yaşladığım vakit, şirimin değişebileceğini düşünüyordum... Yaşlanınca daha rahat ederim diye düşünüp, yaşlanma etkilerini geciktirici krem kullanmıyordum. Ne kendim ne de şirim için. Bensanın yaşlanınca şu kabinesiğamayan, çatakt ihtiyarlar dolaçağımı... Herkesin 'kaçık ihtiyar'ı ayıplamasını şiddetle istiyordum."

Henüz yaşlanamadan, 'kaçık bir ihtiyar' olamadan 24 Temmuz 2011'de kırk bir yaşında hayatı gözlerini yumar Didem Madak. Geride üç yaşında bir kız çocuğu, kendisini seven bireşvese-venlerini bırakarak. Her yaşam günü geldiğinde sonları, her sonlanıyanaşamıyordum.Ancak şairlerin ölümü sadece üzmez bir o kadarda hüznülüdür. Oruç Aruoba'nın, Cemal Süreya'nıngidişinin ardından dediği üzere:
"Birşairin gözleri kapanınca dünyada görülecek şeyler azalır."

SEÇİLSİN BENİ TAŞIYACAK OLANLAR.
Ücretsiz PDF Kitap Aisiyi <https://rantay.org>
YİCE, TABUTUMUN İÇİNDE TEPİNECEĞİM."

Gürültüde Okumak

ECETEMELKURAN

Gerçek hikâyeler iyi bitmeyebilir. Çünkü gerçeğin sevilme, beğenilme, 'umudu dürtmek', bizi ikna etmek veya daha çok izlenmek ya da okunmak gibi bir derdi yoktur. Gerçek tasasıdır. Aklına geldiği gibi devam eder işine. Gerçeğin umut vermek diye bir görevi de yoktur. Biz o yüzden yazarız, film çekeriz, şiir yazarız, resim yaparız. Dünyanın gerçekliğine insanın kendi gerçekliğini katabilmek, toplam gerçekte insan aklının, insan ruhunun yaratabileceği güzelliklerle umuda, iyiye, doğruya yer açabilmek için.

İnsan, dünya gerçekliğine müdahale etmeye kalkışan, bunainanmış, bunda inat eden tek canlı türüdür.

Vebir kayayırdırmadan tepeye tımandıran, aşağıya yuvarlandıkça yeniden yukarı iten Sisifos için Albert Camus'un dediği gibionu "mutlu haysaletmek gerekir."

Gerçek, mutlu değildir. Bizonu hayal ederek, hayalimizi ona dayatarak değiştiririz. Bu yüzden insan olmak meselesi, inat etmek meselesidir.

Şimdi dışarıda kavga var. Giderek de sertleşecek, orası belli oldu. Kitap, bütün bu gürültünün neresindedir diye pek? Neresinde durmalı? Dışarıdaki gerçeklikle kitap okuduğumuz (ve sonra o kitaplarla tatlı, kılınan instagram fotoğrafları çektiğimiz) batabiliyeli, çiçekli odaların arasında bağlantı ne? Böyle bir bağlantı yokmuş gibi davranmak, edebiyat dışındaki seslere kulaklarımızı tıkamaya yarayan "kendine ait bir oda" olarak tasarlamak sürdürülebilir bir inat mı? İyi bir inat mı? Edebiyat dışındaki hayat karşısında kendimizi kilitlediğimiz ve korku içinde zamanın geçmesini beklediğimiz bir panikodası mı?

Enen Çayır Paltı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Zamanın en berbat şakası şu: zaman, ömre eşit.

Zamanın geçmesini beklemek ömrün geçmesini beklemek aslında bir an önce ölmeyi istemek demek. Bu, dünyanın ülkenin zamanı olabilir ama senin de ömrün. Bu gerçek insanlarda bazen zorlama bir aldırışsızlık yaratıyor:

"Benim bir tek ömrüm var. Onu da böyle bir gür içinde geçiremeyeceğim"

diyor bazıları. Öyle mi olmalı, bakalım. Şu cümle gerç eği ifade ediyor:

"Bir tek ömrüm var."

Peki, biz bu gerçeği hayal ederek, yaratarak ne kadar değiştirebiliriz? İçinde yaşadığımız zamanı ümitsizce aldırışsız olmaya kendimizi zorlamaktan başkane yapabiliriz?

Küçük bir deney yapalım:

Cebinizde bir kitap taşıyın. Çantanızda. Gürültüye bakarken, gürültü içinde yer alırken durup bazen o kitabı okuyun. Kitapları başınızı kaldırdığınızda gürültüde daha önceden uymadığınız sesler duyacaksınız. Gürültünün içindeki sesleri ayırt edebilenize yarayacak okumak. Böylece gürültü, kaçmak istediğiniz bir kakofoni değil, içinde anlamlı seslerin, hattagüzel seslerin de olduğu ve bir senfoniyedönü-gecek

Sesleri ancak kitap okuyarak duyabilirsiniz. Çünkü kitapsız baktığınız sokakta bir sokak görürsünüz. Kitapla baktığınız sokakta, o sokaktan başka bir insan olarak geçme imkânını seyredersiniz.

Biz, gürültülü bir ülkede yaşıyoruz. Hep öyle oldu, yeni değil. Gürültü bazen kandoldu, bazensadece kimse birinin dinlemediği için herkesin bağırmasından kaynaklandı. Veya kimse birinin yazdığını okumadığı için...

Ama kitaplar gürültüyü dinleyerek yazılır, müziker gürültünün içindeki melodiyi duyarak yapılır, film gürültünün içindeki yezlere bakarak çekilir. Okumak, izlemek, dinlemek de bu gürültüden ayrı değildir. Kitap, gürültünün klavyesidir.

Bugüne bunu. Yanına güzel bir kitap al ve gürültünün içinde oku. Bir kaç sayfa sonra kaldır başını bak. Başkibirşey göreceksin. O gördüğün şey seni daha çok insan yapacak.

1553 Tül ve Kan Arasında Harem

Sayı 16 | İnceleme

NUR KIPÇAK

*Taner Ceylan, 1553, 2012
Sanatçı ve Zamanı Sergisi'nden
İstanbul Modern'in izniyle*

İstanbul Modern'de, 1553'ün yanında şöyle yazıyordu: "Taner Ceylan'ın, Kanuni Sultan Süleyman'ın eşi Hürrem Sultan'dan esinlenerek yaptığı 1553 adlı resim, Kanuni'nin oğlu Şehzade Mustafa'yı öldürttüğü tarihe gönderme yapar. Resmin yüzeyine yayılan kan, iktidar, güç ve şiddet arasındaki gerilimli ilişkiyi hatırlatır. Ceylan'a göre ebedi hayat ve sonsuz güzellik daima bir kurban ister. Resme konu olan kişinin yüzünü gizleyen tül, iktidarı kendini örtülü bir şiddetle besleyişini de sembolize eder."

1553, geleneksel cinsiyet rollerinin yerlebir edilmesini ifade ediyor bana: Kadın, cinselliğiyle toplumsal fitneyi, kaosu mu temsil eder her zaman; erkeklik, politik güç ve istikrarın temsili dir birçok toplumda, neden? Harem, yani kutsal, yani dokunulmaz alan, doğurganlığın, başın, sevgi ve merhametin mekanı mıdır, harem sınırlarının dışında mı kan dökülür her zaman?

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Tül, yani örtünmektir, yani görünmek. Gösterdiğiniz, gücünüzün göstergesidir; gizlediğiniz, gücünüzün ta kendisi. Tülün ardındaki yüz ve beden, merak edilen, cazibesine karşı konulamayan. Tül kapalı kalmaz, açılmak ve bir kenara atılmak içindir, güç sahibinin kurallarına uyarısız ödüldüğü olarak. Söz gelimi gelinin duvağı olarak tül; kadının "keyd gücünün" örtünmesi, yerli yerinde sunulmasıdır, karşısında tülü açansa o güce sahip olan, ödülü kazanan

Fatma Mernissi'nin de belirttiği gibi, kadının kurnazlık ve entrikayla erkeklerikandırma gücüdür keyd gücüne toplum düzenindeki en yıkıcı unsurdur. Bu yüzden sosyaletilikleşim ve mekana ilişkin bütün düzenlemeler, birnevi keyd gücünü boyundurukaltına alma ve yıkıcı etkilerini yok etme çabasıdır. Mekan, bedenle birlikte deneyimlenir çünkü. Haremin öz güllüğü, kadının cinsel gücüyle ilgili, kandıran, gönül çelen, pusu kuran, hasılı türlü sıkıntı ve belalarla kişiyi sıyanan kadını. Ayrıtan cinsin neden olduğu fitne, cinsel düzensizliğin sonucunda kaosa sebep oluyorsa, sosyal düzeni tehdit eden kadının kapatılması, müstehak değil de nedir!

Tül, kolektif belleğimizde keyd gücünün sahibindedir; mekanın sınırları dahilinde ağırlı. Ama 1553'teki tül, bahsini ettiğim bütün kalıp yar gları sarsıyor, iktidar ilişkilerini yüzümüze vuruyor. Keyd gücünün sahibinden alınmış, ona ait olmayan birinde, harem dışındır! Oysa tül, elle tutulur, gözle görülür simgesi harem; kadının vazgeçilmez eşyası. Uzun zaman, çok eşlilik (poly gamy) anlamına gelmiş olan "harem", bumanada, bir adamın, birlikte olma çikn sırasını beklerken, tül şalvarıyla, sedirler üzerinde uzanarak bütün gün tembellik yapan çok sayıda karsının kapatıldığı dolayısıyla sapkınlığı içeren bir tür fantazi mekânıdır. Fakat Osmanlı coğrafyasında harem, toplumsal hayattan ve iktidar ilişkilerinden bağımsız, kapalı, salt cinsel bir mekân değildir; özünü liberal felsefede bulan özelve kamusal alanlardaki iktidar ilişkilerinin karşılıklı olarak birbirini üretmesi gibi haremlik selamlık taksimi de iktidar ilişkilerini içerir, yeniden üretir.

Kan ve Kutsiyet

Kökünü örtmek anlamındaki haram(m) olan "harem" sözcüğü, "yasak kılmak, mukaddes kabul etmek, korumak" anlamına gelir, "haram" ile eş anlamlı. Harem'in "dokunulmaz, kutsal" manasıyla "kadınlara ait iç mekân" manası arasındaki ilişki dikkat çekici. Sorulması gerek: Kadınlara ait iç mekân, ne kadar kutsal olduğu için "harem"?

Kadının doğurganlığına annelik vasfı ve "vazifesiyle" kutsalsatırını kazandırır ki bu durum onun belirlenmiş sınırları içinde kalmasını, diğer kimselerin ağız ve elleriyle dokunulmasının anneliği yüceltmesi, sevgi ve şefkatin simgesi haline getirmesi, siyasi olarak anlamlı, mistik bir kurnazlık içerir.

Kadının doğurma yeteneği karşısında erkeğin sosyal rolü daha belirsiz kaldığında, hakimiyetini sürekli meşrulaştırmak gibi bir zorunluluk karşı karşıya olan patriarka, doğurganlık ve doğuma dair bütün bilgileri kendisi üretir ve böylece mekansal sınırlamaları belirler.

Söz gelimi 774-785 yılları boyunca kocası üçüncü Abbasi Halifesi El-Mehdi, büyük oğlu El-Hadi ve küçük oğlu Harun ır-Reşid döneminde imparatorluğu "de facto" yöneten Hazeyran'ın, El-Hadi ile iktidar çatışması, El-Hadi'nin annesini hareme ait görmesinden kaynaklanır. Devletin ideal harem tasavvuruna göre harem, barış ve doğur canlığını alan olarak kalmalıdır, savaşın da idam kararlarının alındığı siyaset ortamından olabildiğince uzak. El-Hadi, kumandanlarının annesiyle görüşmek için beklediklerini gördüğünde onları "mekan yasası"nı yani "onuryasası"na uymamakla suçlar. Bu yasaya göre haremın mutlak sınırlarını korumak adına erkek, "gerektiğinde" cinayet işleyebilir ki bu cinayet yine dışarıda kalacak, hareme dâhil olup onun barış severliğine halel getirmeyecektir.

1553, haremın, sınırları keskin, barış ve doğurganlığını alması veya namusun korunduğu kutsal bir mekân olduğu yalayıyla yüzleştiriyor bizi, orada sadece adet ve lohusakana masının yaşanmadığı gerçeğiyle. 1553'ün tuvalinde ökülen kan, Hürrem Sultan vasılesiyle haremın çıkış siyasi bir kararın neticesi. Siyaset, haremın içindedir. Üstelik mevzu bahis olan Harem-i Hümayunsa...

Harem-i Hümayun içinde alınan hiçbir karar, salt Harem-i Hümayunu etkilemez. Harem-i Hümayun nüfuzu, fiziksel sınırlarının dışına taşar. Burada kadınların devlet yönetimi üzerindeki etkisi ve toplumsal, iktisadi ve siyasi faaliyetleri, imparatorluğa nüfuz eder, kadınlar fiziksel olarak haremın sınırlarında kalsalar da. Leslie Peirce'e göre, Osmanlı toplumunda hass, "içerij", sadece kutsal olanı değil aynı zamanda iktidara yakınlığı tarif eder: Has oda, haseki, has topaklar ve harem. Merkezde padişah makamı üzere on a en yakın halka olan harem, aynı zamanda iktidarı temsil eder.

1553, bana haremın, cinsiyet kalıp yargıları ifade edilen hiçbir tarife uymadığını, çok eşlilik, barış, merhamet, namus anlamına gelmediğini ifade ediyor; aksine haremın fiziksel sınırlarının çok ötesinde her yere taşabilen, kendi arzulama göre kimisi zamanı çikn birlerini davet edebilen sınırsızlığını, kimizaman bir devletın akibetini belirleyen gücünü. En önemlisi, toplum tarafından her ne kadar böyle olması arzulanısa da erkek cinsin tekt başınapolitikanın ve savaşın; kadıncinsin tekt başına güzelliğini, estetiğini, cinselliğini, barışın ve ahlâk intaişiyıcısı olmadığını ifade ediyor. Birduvanı aşmak, onu görebilmek mümkünüdür, ikilikleri aşmak da mümkündür. Devlet başkanı, padişah, kumandanlar, erkeklik, harem-selamlık, savaş-barış, tül-yüz görümlüğü, ev-kamu) yüzümüze vuran bu eser ise çok, çok kıymetli.

YORGUNLUK Çıkmazı

BAHRİ BUTİMAR

Neresinden düğüm atsam hayata
İlk ordan kopuyor bağım.
"Hayat!" diyorum;
Rüya neyse o.
Neye yorulsa avunmak için
Sonunda ona yorgun yaşıyor.

Neredensiz birsoğuma evresine duruyor dünya,
Kördüğüm hisleredolandıyorkendini,
Çözmeyekorkununkorkusu peyda!
Benimse durmuyor aklım,
Durmadan koşuyor kalbime yetişmek için.
"Kalbimi!" diyorum;
Ellerim neyse o.
Neyetuturısabıralıkmamak için
Sonunda ona yorgun düşüyor.

Soluğumdan kor sözcükler taşıyorum,
Topraktan havaya, ordan muammaya.
Ey çakılmaya müsait zemin
Ayağımınaltındançekil
Dizlerim hiçolmadığıkadar esrik
Algım,elmadandeğil
Üzüm taneciğinden evrik!
Sahihbir yanılısamadır artıkcemrenindüşüşü
Boşluğa ilk çığlık sesimle düşüyor çünkü.
"Boşluk!" diyorum;
Bilincim neyse o.
Neye meyletse tamamlanmak için
Sonunda ona yorgun yalnızlaşıyor.

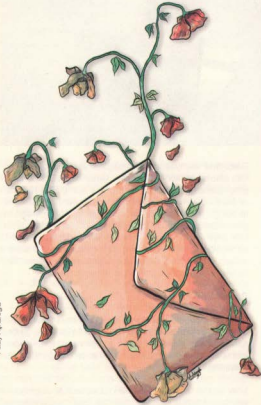
Neredeyim?
Nasıl kurulur mekansızlığın izahı
Her yer siyahabelirirken duvarsız,
Burasihangi hiçlik uzayınınçarmıhı
Birini ben çivilemişim ama
Çerçeveyesıgmayan şu kabileeliminacısı.
"Acı!" diyorum
Çivi neyse o.
Neye saplansa birsebepiğin
Sonunda onayorgun eğiliyor.

Gözlerimin irisineayna tutuyor kimşeler,
Öncekendimle körleştirmeye kalkıyorlar
Sonrabir ölünün uzayan tırnaklarıyla
Ve uzayan tırnaklara kum biriktirenler
Her gün dahaçok umut boğuyorlar.
"Umut!" diyorum
Aylan neyse o
Neye varacaksa yaşamak için
Sonunda ona yorgun ölüyor!

Uyandırı benıartıkşu kabustan
Yoruldu çivi, yaşasın bilim
Uyandırı benı
Yoruldu çivi, yaşasın umut!

BİR MEKTUP Kırılğanlığında

NAZLI BAŞARAN

Baharlanmızıçaldılar sevgilim
Bize mevsimin kışı kaldı.
Bu yüzden sana yolların çıkmaz sokaklara vardığı
yerlerden yazıyorum.
Buralardasokaklambası yok, evlereski
Bir sözden ötekine bütün sözlerde pis bir küfkokusudur.
Senin yanına gelmek ne mümkün, köşe başlarını tuttular.
Elinbaşkaele düştüğündenberi
duvarlara yazmaz oldu mahalledeki çocuklar,
pencerekenanççeklerisoldu,
rafa kalktı sevdalar.
Çorak topraklardan incebir sızıgibi akıyor
inandığım herşey
bu memlekette artık kimse eskisi kadar güzel değil.
Ben de kapattımtelevizyonu,
duvarlara bakıyorum.
Duvara bakmak güzel sevgilim.
Duvarlara sanılmak da.
Tam bir deli cesareti şu tutunma çabam anlayacağın
oysa doğduğum andanberibir kavganın içindeyim
milim milim yanıyorum otobüs duraklarında
hatta kavruluyor içim kavrulmasına da
ilacı yok.
Çaresiyok.
Çünkü çarelerimizi bile çaldılar sevgilim.
Çarelerimizin yanında umutlanmızı da.
Yine de bu deliayazdabüyük bir itinaile
atlıyorumyankılardan,
sırdüşmemekiğin yokluğa,
sırf düşünebilmek için senibirsabahdaha.
Biliyor musun senin köşeyi dönüp gelmediğin hergün
gamlıbirkuşüttü komşununçatısında
ve kursağıma oturdu son lokması yaşamanın
bu yüzdenkapısını iki kere kitledimsevmelerin,
sımsıkıörtüm perdelerimi,
açmadım kimseye de bir daha.
Mutlu olabilme ihtimalimizi çaldılar sevgilim,
bizesonunen acılıskaldı.
Çay bahçeleri boş, parklarda köpekler aç.
Yeniköprü yapıyorlarmış,
etrafından dolaşıyorum bir yere varmanın.
Yollar uzattım,
zaman elimde lastik misali.
Toprağa basmayalı bir ömürgeçti.
Koyunda boylu boyunca uzanıp bir denizi izlemeyeli
Nedendir bilinmez dizin başka dize değdiğinden beri
sanki parmağımın ucundaküçükbir kırmık.
Battıkça batıyor, birtürlüde çıkmıyor.
Acısı derinlere indi.
Ama üzölme alıştım o kıymıkla yaşamaya.
Kıymıkla yaşamaya alıştım, alıştım, alıştım.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://arantey.org>

Geçici heveslerimiz olmasa iyi insanlardık aslında.

Korkuyorum Anne

CEYDA EMELÖZTEK

19. yüzyılın ortalarında doğan varoluşçuluk akımı baskın sistematik felsefeye karşı çıkar ve varoluşun önden önce geldiğini öngörmesini merkeze alır. İnsanın neyin içindeki varlığının yerini, kendini keşfetmesini ve iç dünyasını sorgulayan ve bu süreci anlamlandırmaya yarayan bir felsefi akımdır varoluşçuluk. Birey, benliğini ve var olma nedenini sorgulamaya başlar. Kierkegaard ilk varoluşçu filozof olarak kabul edilir. Sartre, Camus, Hiedegger, Fromm gibi isimler Kierkegaard'dın varoluşçuluğundan yola çıkarak yok oluşu anlamlandırmaya çalışmışlardır. Fakat tanımlamalarda yeterli olamamışlardır.

Vedat Çelebi'nin, Jean Paul Sartre'in 'Varoluşçuluk Düşüncesi' adlı makalesinde alıntıldığı Sartre'in şu cümlelerini hatırlamak yerinde olur:

"İnsan önce dünyaya gelir, sonrada kendi özünü yaratır. Dünyada kendisine yol gösterecek tek varlığı yine kendisidir. Bunun için özgürdür, daha doğrusu, özgür olmaya yarıdır. Özünü şu ya da bu yönde yaratabilmek için sürekli bir seçme sorunuyla karşı karşıyadır."

Tannise görünüşte bir seçim yapıldığıdır. Sonradan yapılan kendi özünü kendi şekillendirir bu nederle dindeki kadercilikten uzaktır ve yaradılış mahkûm değildir.

Edebiyatta ve tiyatrodaki varoluşçuluk akımının izleri rahatlıkla okunabilirken sinemadaki yansıması II.Dünya Savaşı'nın sonlarından itibaren Yeni Dalga Akımı, Film Noir türü ve Auteur Sineması'nda yerini almasıyla olur. Tıpkı edebiyatta olduğu gibi sinemada da varoluşçu felsefeyi sokağa taşıma olanağı bulur. Savaşın getirdiği kınma noktasıyla birlikte seyirciye bir hikâye anlatma kaygısı taşımayan, farklı bir tecrübe, farklı bir duyarlılık alanı sunan, sade bir sinema anlayışı ortaya çıkar. Gerek dünya gerekse Türk sinemasında felsefi birderinlik olarak zühur etmeyib aşarır.

Godard budurumuyi anlatır;

"Önemli olan, insanın var olduğunu hissetmesidir. Gün boyunca geçirdiğimiz zamanın dörtte üçünde bu gerçeği hatırlamalıyız; çevremizi saran evlere ya da trafik ışığının kırmızısına dalmışken birdenbire o anda olduğumuz fark ederiz."

İrem Nas'ın 'Yakın Dönem Türk Sinemasında Varoluşçuluk ve Yabancılaşma' tezinde belirttiği gibi "Yabancılaşma" teması varoluşçu felsefenin en temel kaygısıdır ama bütünüyle geçirdiğimiz zamanın bir kesitini yansıttığı zaman içerisinde farklı etkiler sonucu yitmesidir. Kişi kendini bir topluma, bir yere, bir insanca ait hissetmeyen, kimliksiz,

kyabolduğun farkında olmayan, üretmeden sürekli tüketen bir bireyedönüştür.

Türk Sineması'nda Ömer Kavur, Atıl Yılmaz, Ömer Lütfü Akad, Metin Erksan gibi yönetmenler feodal toplumda kadın, köy-kent çatışması, köy gerçekliği gibi toplumsal temaları işlemişler, bireysel bunalımlardan uzak durmuşlardır. Ömer Kavur'la birlikte süre gelen bu "birey" odaklı filmler günümüzde de Nuri Bilge Ceylan, Zeki Demirkubuz, Semih Kaplanoğlu gibi yönetmenlerce sürdürülmüştür. Bu noktada incelemek için seçtiğim "Korkuyorum Anne" filminin "yabancılaşma" unsurlarını belirtmeye çalışacağım

Yönetmen ve senarist koltağında Reha Erdem'in oturduğu 2004 yapımı "Korkuyorum Anne" filmi;

"İnsan dediğin nedir ki?"

cümlesiyle başlar, kategoriler silsilesi ile devam eder: eğri basanlar, doğru basanlar. İnce belli kadınlar, kalın belli kadınlar...

Röntgen filmlerinin ve insan bedenlerinin üzerine düşen filmdeki karakterlerin dış sesleriyle beraber "insan" denilen muammayı kendilerince tanımlamaya devam ederler. Askerliğini yaparlar yapmayanlar, sünnet olanlar olmayanlar, sevdiklerine hediye verenler, verdikleri hediyeyi geri isteyenler...

Filmin baş karakteri; taksicilik yapan Ali, geçirdiği bir kaza sonucu hafıza kaybı yaşar. Aynı apartmanda bir aile gibi yaşayan komşuları Ali'nin hafızasının yerine gelmesi için çalışırlar. Ali yavaş yavaş kişileri hatırlasa da sadece bir kişiyi hatırlayamaz: Babasını. Emekli bir sağlık memuru olan Rasih Bey, Ali'nin rolyaptığını düşünür ve bu durumainanmaz. Bir kuyumcu soygunuyla Ali'nin hafıza kaybının aynı ana denk gelmesi ise Ali'nin suçlular arasına girmesini sağlar.

Filme 39 yaşındaki Ali ile benzer yaşlardaki Keten hayata tutunamamış, başından çok başansızlıklar deneyimlemiş iki karakterdir. Ali, sertve suçlayıcı birbabayamaruz kalmış, özgüveni olmayan biridir. Keza Keten de Neriman Hanım'ın baskınlığı sonucu her gece altını ıslatan bir çocuktur. Keten, aşık olduğu komşusu İpek'e satmak zorunda kaldığı yüzüğü geri alıp ona hediye etmek ister. Annesinin biktirdiği paralan aldıcice çalar. Neriman Hanım'ın kaybolan paraları oğlunun gizlice öğrendiğinde olayları rengi değiştir. Annesine ilkdefakarşgelirKeten. Bu birey olarak varolma savaşının ilk ve somut bir adımı gibidir. Fakat aynı zamanda filmin en iriok kısmı da burasıdır. Neriman Hanım'ın herkesin içinde öldürme girişimi, Keten'in annesini öldürüp kayaya tırmanmaya başlar. Arkasından da Ali ona eşlik eder. Kayanın yüksekliğinden, sert rüzgarlardan korkan bu iki

erkeklik sahnelerde duyduğumuzrepliği yineler.

"Korkuyorum Anne!"

Karakterler yinebirencocuğa dönüşür.

Film, alışkın olduğumuz hikâye anlatma kalıbı yerine serbest çağnışmla ilerler gibidir. İlk sekanslardaki dış sesin tanımladıkları insan anatomisi farklı farklı röntgen görüntüleri ve kadrajda beliren beden uzuvlarının birleşiminden ve ara ara yinelenen "Korkuyorum Anne" repliği ve eşek armasıyla izleyici ile film arasında mesafe koyulmaktadır. Keskin olmakla birlikte bir yabancılaşma atmosferinin yaratıldığından bahsetmek yanlış olmaz. Seyircinin popüler sinemada izlediği karakterle özdeşleşebileceği bir rol model yoktur burada. Katarsis anı yaşanması zaten baştan engellenmiştir. Oylardan ziyade durumların önem kazandığı bir anlatı sunmaktadır Reha Erdem.

"Çağdaş Türk Sineması'nda Varoluş Olgusu: Reha Erdem Sineması'nın Anlam ve Estetiği" adlı yüksek lisans tezinde belirttiği gibi Keten ve Ali karakterleri kendilerine dair en ufakbir sorgulama içine girmezler. Ali hafızasını neden kaybettiğini bile umursamaz gibidir. Baskın bir annenin altında ezilmeye ses çıkarmaz Keten. Hapsoldükün çocukluk çıkamazda kalırlar. Ali bir noktada babasını zihninde yok sayarak ona aittne varsa sahiplenmeye çalışır. Kısacası babasını yok sayarak kendisi var olmaya çalışır. Bu iki erkek karakterin aksine filmdeki kadın karakterler hayattan beklentilerinin olmasına rağmen gerçekleşmediğinde hayata küsmez ve içlerindeki ümit ışığını söndürmezler. İpek evli bir adamdan hamile kalmasına ve adamın bebeği yok saymasına rağmen çocuğu doğurmaya karar verir. Tek başına büyümeyi göze alır.

Filme karakterler derin bir varoluş sorgulamasına girişmezler. Biz olayları neden yaşadığına dair fikir yürütsek dederinbir karakter analizi yapmaktan uzak kalırız. Mahallenin kasabından duyduğumuz bu replikher şeyinözetidir aslında:

"Bak şu insana. Yağ, kemik, sinir...
Danadan ne farkımız var?"

Alper Erçetingöz'ün ifadesi anlatmak istediğimizin bir özetidir: Erdem'in sinemasal arayışı mevcut geçreğin dışında, var olan başka gerçeklikleri göstermeçabasiboyunca gerçekleşir. Toplumun dışına itilen veya bilinçli olarak topluma sirtırı döner; kendi iç sesini arayan ve duymaya çalışan karakterler yer almaktadır. 'Arada kalmışlığı' bir varoluş olgusu olarak sık sık öne çıkarılır, filmlerindeki karakterler için de hep bir çıkış noktası aramıştır. Reha Erdem'in "Korkuyorum Anne" filmi, bu noktada bırakarak göstermekten çok duyumsatmak ve iç dünyaya yönlendirmek olduğu söylenebilir.

Dış - Gün - Sokak

ÖZDEN İNAL

Hayat; kadınların, erkeklerin, dar sokakların, yemek kokularının, dolup boşalan küllüklerin, vapurların, yokuşların, dolmuş duraklarının, lokantaların, kitapçıların, ahşap iskemlelerdeyanım kalmışsohbetlerinarasında yokoldu. Neden diye sorsan anlatamaz nederini. Nereden başlamak? Her şey birtöz bulutuydu... İşte her şeybir toz bulutu olduyine. Nasıl anlatmalı?

Görülmemiş güzellikte iki el
iki avuç
iki çizgi
yaslasa başını, hayır yaslamasa
sentam konuşacakken kalkıpgider ya diğeri
-erken davranmalıydın, kaçırдың-
çektii omzunu.

Her şeyi en başından düşünüyordu, tüm detayları görmek lazımdı. Detaylarçoktu, karmaşıktı, sıkıcıydı, dardı, havageçirmezdi. Nihayetindevardı, gerçekti, hafızasında kanlıcanlı yaşıyordu tüm detaylar. Ama aradığı cevap neredeydi? Durdurup gerisanp yeneridi izlediği hiçbir anda yoktu. Evde yoktu, sokakta yoktu, kitaplarda yoktu. Kopuş tam olarak nerede başlamıştı? Böyle bir anda her şey yok olmadan evvel, o ipin incelmeye başladığı ilk an ne zamandı? Yürüdü, yürüdü, böyle olduğunda yürümek iyi gelirdi. Bir yere oturdu, bir bira söyledi, bitirdi, ikinciye söyledi, düşündü, bitirdi, düşündü. Olmuyordu.

Anlatılacakların çok
öyle şeyler gördüm ki
hiçbirgözhak etmezdi böylesini
kocamanolursun bazen, patlayacak gibi
kelimelerdilinde şişmiş,
düşüncelerkafanın içinde büyümüş
bitsin bu iş de diyemezsin dilin vanp
herşey çürür, erir, dağılırama
insanın umudu kalırbiliyormusun?

Havaserinledi, yokuşubüyük adımlarla tırmanmaya başladı. Kalabalık, gürültü, koma sesleri, herşeyuyumlubirkent melodisine dönüşürdü. Başında bir tırtıl vardı, tırtılın arkasındayürüyordu, alışkanlık. Hatta hiçbir şey olmamış gibi gülümsedi bile

"Ağızmda bal gibi tatlı bir türkü,
biriner bir çıkarım bu yokuşu...
Ağızmda bal gibitalıbir türkü
kızda...
ekmek parası..."

A. Kadir

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

MUSTAFA SİLİCİ

Ve gidiyorum. Şubat'ın başlarındayız henüz. Dilerim ki sözcüklerim gün yüzüne çıkıp ağzınızın içini doldurmaya başladığında, ben bunları hâlâ can çektiğim değil, gidilmiş olan bir şehirden seyrediyor olurum. Hani Üsküdar'da vapur iskelesine giderken 65 7'ye tabii olmasa da kendine göre kadrolu, hatta resmi tatillerde bile yine gayriresmi çalışan simitçinin hemen arkasında henüz sahiple ndirilmemiş bir seyirlik alan var. Ne zaman geçerseniz geçin boğaza karşı konumlandırılmış objektiflerin tam da orta yerinde masum bir tebessümle henüz İstanbullaştırılmamış yabancıların poz verdiği alan. Denizindibi. Bazen gri, bazenyeşil, bazenmasmavi olan sular damartılları antensizbir televizyonunkarlı gösterimi gibi inipinip kalktığı, karşıyakadakiGalata Kulesi'nin bazen bir alev topunun ortasında, bazen de belli belirsiz bir sisin arasında kaybolduğunun görüldüğü, Kız Kulesi'nin göz ucuyla tepeden baktığı o izbe yer. Karaköy'den Beşiktaş'a uzanan sahiyolu. Sağ kolunda park, cami, otomatik, inşaatdörtlüsünün sıralı ve sonsuza kadar süre gelen olduğu, sol kolundaysa basitbir trafiğin aktığıyayaya muhtaç o ıssız yol. Gündüz herneysede hava karadığındaherhan gi bir amaca hizmet eden bir adımın bile bulunmadığı, kurdun kuşunbile tenezzül etmediği günah çıkarmalıklaldın mlar. Bakırköy Zuhuratbaba'nın kalbindeki Çamlık Atatürk Parkı. Yazın güney şehirlerinin kalabalıklığını, kışın da birçok park gibiterk edilmişsahil kasabalannın yalnızlığını yaşatan vetek başına onca griye kafa tutan o birtutam yeşil. Briyan-tin vejöleyeyuum sağlamakta zorlanmış yaşıllıçinenbirkaç damlalimonlayanayatinlmış seyreksaşları.

Kimsesizlerin kimsesi, kendi kendinin kimsesizi Cihan gir Camii. Koca bir semti denize karşı sırtlanmış, tepelerden akıp inip yok olmasına mâni olmuş bir ibadethane. Küçük ama ferah bahçeli, efsunlu çiçekleri ve zembem suyuyla yıkanmış taş yapılan.

İbadetin sadece namaz kılmaktan ibaret olmadığını anlatan, bahçenin en ucunda yine manzaraya doğru konumlanmış iki bank. Orada oturmanın ve yapayalnız olmanın asla bir başına hissetmeyeceğin, varlığını iliklerine kadar hissedeceğin Tann'ın eşsiz manzarası. Görebilmenin, duyabilmenin, hissedebilmenin büyük bir nimet olup sükratmenin sana nasıl bir teslimiyet ve sevgiyle keşfetileceğini düşünebilirsin. Benim İstanbul'da geçirdiğim bu yedi yıl içerisinde an-

latabileceğim hiçbir şey yok. Alınmda gün gün derinleşen çiz giler, saçımın yanlarında beliren beyazlar ve ışığı sönen göz bebeklerim şahit ki, beni anlayabilmeniz için; Üsküdar iskelede binlerce saat hiçbir şey yapmadan durmanız, Karaköy Beşiktaş sahil yolunda yüzlerce kilometre yürüyerek a vazınız çıktığı kadarbağırıp inşaat para vanlannitekmeleyip isyan etmeniz, Çamlık Atatürk Parkı'nda kan kışı ciğerlerinize emdirip sabahlara kadar oturmanız ve Cihan gir Camii'nde bütün olduramadıklarınızı içine z sindirip her defasında gönlünüzü el vermeden teslim olmanız gerek. Bende ki İstanbul bir veda mektubuna sığdınlacak kadar sığ değil. Hiçbir duygum ve hiçbir düşüncem bir 'elveda' kelimesi kadar duygusuz ve basit değil. Şimdi ben elimde ne kadar ben kaldığımı sorgulayıp kalanı da yine bir hiç uğruna tüketmek amacıyla yeni şehrin baskalantarafından eskitilmiş ikincil kuyuları ve kışkırtıcı sokakları, çarşılarını düşünüyorum. Anlatamadıklarımı size emanet.

Kendime Ait Bir Oda

ESRA PULAK

* SEN, GÜNÜME DOĞAN EN GÜZEL ŞEYSİN

*Seni sevmek için çok uzaklardan geldim...

*Uzun zamandır evde tek kişiyim;
sen ve ben...

*Evvvelasen;
evvela senden başlayacağım yazmaya...

*Sen de oku, yaz, yaşa, sev, sanl,
doymazsan bir daha sanl.

*Narin birkalp,
tekbir kelime ile kolayca kırılabilir.

*Meğer mavi bir kuşun
kanadında saklıymış düşlerim,
kuş kanatlanıp uçmasa
nereden bilecektim?

*Tut bak; sıcak esiyor kalbim.

*Gözündekiperdeyi arala,
bak bahar geliyor!

*Kalbini ortaya koyduğunda göreceksin,
parlak olan sadece yıldızlar değil...

*Sanane uzağım, ne de yakın;
kapladığım yer kadanm
ama içine seni de alırım.

*Saklanırdım, ve beni her seferinde bulurdu.
Gölgemden tanırmış beni, öyle söylerdi.

*Gitme; sen gidersen ben olamam ki!

*Birbirimizin gölgeleri ile yaşamaya
öyle alışmıştık ki,
ne o gidebildi, ne de ben.

*Sahi neydi;
uzaklan yakın,
yakınlan uzak kılan?

Ne vakit yere sıkı bastım, o vakit yerden yükseldim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://fantey.org>

kendime ait bir oda'yı, kalbim ü

DÜNYA DÖNERKEN, YALNIZCA İZLEMEK İSTEMİYORUM.

Bir yerlerde filizlenen birisyanın ilk marşı, dep-remi başlatacak fayhattının çatlağı veya ne bi-leyim, volkanik bir patlamada ilk fıskıran la vın bir damlası olmak istiyorum. Bir şeyleri bitirip bir şeyleri başlatmak, kendi özümde kaybolmak ama her şeye temas etmek, korkmamak istiyorum. Oy-sa ayaklarım yanıyor, nefesim kesiliyor ve kay-gılardan örülmüş biremniyet kemeri belimisiki-yor. Hareketsiz kalıyorum. Sığınmak istediğim bir liman yok, varmak istediğim bir durak da. Sa-vrulup gitmek için tüm şartlar uygun. Hadi bekl-iyorum. Ses yok, tek bir kıpırtı yok, durağan ve boş. Boşluktayankılanan derin bir sessizlik var sadece ve hiçbir şey adlı örtünümortasında oturuyorum. Yorgun ama mutluyum. Tam o anda tanıdık bir ayak sesi ve ezberlediğim bir yüz geliyor, her şey geriye sanyor ve alt üst oluyor.

İnsana enbüyükzararı en yakındakiler veriyor. İçtengelen bir gülümseyiş tek yumruka yüzü-nün ortasına gömüyorlar. Nereye kaçacağımı bil-miyorum. Bu sefer gerçekten bilmiyorum. Çün-kü çok denedim. En sonunda, yalnızca kokusu tanıdık olan bir yabancının omzundasansuzaka-dar kaybolmak istedim; olmadı. Umutla başla-dığım her şey celladım olmaya adaydı ve ben bu tragedyanın hayranıyım. Ama birine "Lütfen, kırmayın göğsümün etrafındaki hassas camı!" diye yalvarırken bulmak istemiyorum kendimi. Ziraasla yalvaramam. Cam parçalarını sıcak göğ-sümünden tek tektoplamağı göze alırım ama yal-varamam. Çünkü mevsimler değişirken uzay boşluğunda duran ama dünyanın göğünde par-lamayan bir yıldızım ben. Büyük ama yalnız, par-lak ama görünmez.

Düşünce insanın içine düşünce,
yolun yansı tamam. Yani varılır bir yere,
önceki noktada değildir artık ve
dönemezsin. Dönsen de, eksik.

Sevmeyi ölçüye vuramaz insan.
Vardır ya da yoktur.

Türkiye caza benzer.
Bir sonraki notanın ne olduğunu
tahmin edemezsiniz. Ve bu yüzden
dinlemeye devam edersiniz.

Yılan, senin yılan olmadığını anlarsa sokar.
Zehirli iğnelerin olmadığını bilirse
hayat seni bir lokmada yutar.

Büyükbir yudumaldıktan sonra, bardağı masaya geri bıraktım. Elini yumruk yapıp çenemdeki ve bıyığımdaki biranın köpüğünü sildim. Gözlüğümü biraz daha gözlerime doğru yaklaştırdıktan sonra başımı kaldırıp gözlerimin içinebaktım. Loş ışıkta parlayan gözleriyle bana doğru bakıyordu. Sanki onu güldürecek bir şeyler söylememi ister gibi Ama onu mutluoluğa itecek hiçbir cümlem yoktu. Sessizlik içerisinde gözlerimi kaçır-dım. Bir müddet işaret parmağımı bardağın nemli kısımlarında gezdirdim.

Sessizliği bozacak bir şeyler söylemeliydım, veya bir şey yapmalı. Şimdi, aniden ellerimi saçlarına dolayıp onu kendime çekebilir ve sonra öpebilirdim. Ani ve sert olmalıydı, bu hoşuna gidebilirdi. Derin bir nefes aldım, başımı kaldırdım...Bana bakmayı bıraktım. Parlağözleri telefonuna çevrilmiş, ifadesiz bir yüzlebir şeyler yazıyordu. Birisine mesaj atıyor olabiliirdi:

"Çok sıkıldım,beni buradan kurtarmalısın."

Telefonundan yayılan beyaz ışık, nemli yüzünü parlatıyordu. Dudakları kurumuştı. İç-kisini bitireli yarım saat olmuştu, ama şimdi susuzdu. Telefonu ani bir hareketle masaya geri koydu ve bana döndü. Onu öpmekten çoktan vazgeçmiştim. Hep böyle oluyordu bana bu sıralar;bir kelimeyi çokatekrarlar-ken anlamını yitirmesi gibi, yapmak istediği eylemleri defalarca düşününce onlar da anlamını yitiriyor, anlamsızlaşıyordu. "Bir kadeh daha içer misin?" diye sordum, "Hayır" dedi. İsrar etmedim, çünkü birazdan kalkacaktı, biliyordum.

Biramdan büyük bir yudum daha aldıktan sonra, "Bir insan neden yalnız kalır?" diye sordum. Sessizliği bozmak, dingin suya taş atmak içindi bu. Hem yalnızlık, öyle birkaç kadehte,tahtalarıgıcırdayan, eskilerin havasınıkorumak isteyen ama içerisindeinsanlığını ve zamanını yitirmiş insanların olduğu, boş gürültülü kafelerde konuşulacak bir şey değildi ki. Sorumu duyduktan sonra biraz duraksadı ve gözlerini masaya çevirdi. Telefonunu, masada bir tur döndürdü. Bu düşü-

nüyorum anlamınageliyorolmalıydı. Bekledim...Yavaşça yüzünü kaldırdı ve gözle-rime baktı. "Genelleme yapmamı ister mi-sin?" diye sordu. Benden bahsederse beni üzebileceğini düşünüyordu. "Olur" anlamın-da başımı salladım

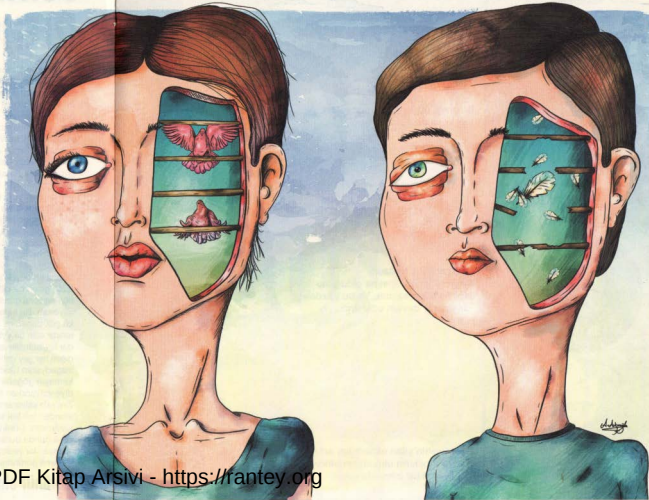
"İnsan..." diyerek başladı cümlesine ve der-in bir nefes aldı. "Hayatı boyuncayalnızdır aslında. Yalnızlık hayatını ele geçirmiştir. Birçok kişi gelip geçer hayatından ve kal-binden ama çok azı hatırlar, çok azı de-ğerini kaybetmez. Geriye kalanlar da za-manı gelince mutlaka gidecek olanlardır. Aslında insan, her anında yalnızdır. Kala-balıklıdalgalı denizlerin, durgun derinlik-lerinde açan, henüz keşfedilip adı konma-mış bir çiçek gibidir. İnsanın ruhunda ya-ğan sonsuz yağmurların adidir..." dedi ve duraksadı. Diliyledudaklarını bir nebzeislat-mayaçalıştı, çünkü konuşurken dili, dama-ğına yapışıp kalıyor, dudaklarını açmakta zorlukçekiyordu. Uzun bir sessizlikoldu...

"Artık bunları konuşmayalım, senin için iyi konular değil." dedi ve telefonuna uzanıp çantasına koydu. "Ben mûsaadeni istiyorum, gitmeliyim." dedi. Geldiğin için teşekkür ederim diyecektim fakat gelmekten mem-nun değildi. Çoktan eğilip beni öpmüş ve oturduğu yerden kalkmıştı. Yavaşça sağ eli-mi kaldırdım, gidiyorolmasınarkışık. Gü-lümsemi ve arkasını dönüp gitti. O günden sonra ondan hiç haber almadım, alamadım

Bardağıma kaldırıp son ve derin bir yudum daha aldım. Söylediklerini aklımda defalarca geçirip yavaşça masadan kalktığımsırada gözümüefak bir kâğıt parçası illişt. Kâğıdı alıpaçtım. İçerisinde tekbir cümle yazıyordu

**"Her insan yalnız değildir;
bazıları sadece yalnızlık
içerisinde yaşayabilir."**

Beni yalnızlığıma bıraktığını o gün anladım.

TOPTAŞ

ARAL

GÜNDAY

SADDAVİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Radikal Feminist: Valerie Solanas

GİZEMÖYKÜÇAĞLAN

İllegal yaşamı, sıra dışı düşünceleri ile SCUM (society for cutting-up man) Manifestosu'nun yazarı Valerie Solanas, 9 Nisan 1936 gününde New Jersey'de dünyaya gelir. Hobbinin babasının cinsel tacizine ve alkolik bir dedesinin şiddetine maruz kalır çok küçük yaşta. Talihsiz çocukluğu yüzünden on beş yaşında evden kaçmış, bütün olumsuzluklara rağmen liseyi bitirip College Park'taki Maryland Üniversitesinde Psikoloji okumaya başlamış zeki ve parlak bir öğrencidir. Üniversite yıllarında geçimini sağlamak için çalıştığı hayvan laboratuvarının biyolojiye ilgi duymasını sağlamıştır. İleride yazacağı çokkuntluk dolu manifestosunda bu ilginin iz düşümlerini görmek mümkün olacaktır bizim için de

Okulubitirdiktensondanilenererek vesekışışılığı yaparak hayatını sürdürmek zorunda kalır. Hayatının bu döneminde yazdığı SCUM Manifesto'sunun kopyalarını dağıtarak; aynı zamanda da oyunlar yazarak ve onları kahvelerde oynayarak Amerika'yıdolaşır.Solanas, yazdığı "UpYourAss"adlı tiyatro oyunuyla o dönemin ünlü film yapımcısı Andy Warhol'un ilgileneneğini düşünmüş ve Warhol'un stüdyosuna gitmiş. Ancak oldukça müstehcen bir içeriği olan piyesin kendisi için hazırlanmış bir polistuzuğu olabileceği kuşkusunakapılan Warhol, piyesle ciddi bir şekilde ilgilenmemiş, üstelik metnin geriye kalan tek kopyasını da stüdyosunda kaybetmiştir.

Aslına bakılırsa, 1968 yılında Andy Warhol'u 6.35'lik tabanca ile vurmasıyla ünlenen Solanas; yaşamı, fikirleri ve yazdığı sıra dışı manifestosuyla patriarka karşısında öfkесinin gücünü kullanarakkerke şiddetive baskısıyla mücadele etmiş,feminizminen ateşli sözcülerinden biridir.

"Ben cinayetiahlaki bir hareketolarakgörüyorum ve becerememiş olmamı gayn ahlaki buluyorum. Bu işe girişmeden önce atış talimi yapmalıydım."

Giriştiği cinayet eyleminden değil, bunun başansız sonuçlanmasından pişmanlık duyan Solanas, Warhol'u vurmasına gerekçe olarak:

"Hayatım üzerinde çok fazla denetimi vardı."

der. Hayatının bundan sonraki kısmı hapis hane, mahkeme, psikiyatri kliniği ve akıl hastanesi arasındageçen Solanas, elli iki yaşındaSan Francisco'daki bir otel odasında zatüreden dolayı ölür.

Valerie Solanas, sözünü hiçbir şeydenesirgemeyen, cesur, sivri dilli vesekışışıcı bir kadındır. Kendi hayatını çok küçük yaşta babası tarafından cinsel istismara uğradığı yıllara dek uzandır. Sadece eril cinsle değil, bu cinsin ürettiği

hertürlü sistem, eğilim, akımvme "yükseksanat"tantiksinir. SCUM Manifestosu, Türkçe açılımla söyleyecek olursak "Erkek Doğrama Cemiyeti Manifestosu"nın çevirmeni Ayşe Düzkan'a göre, libidoyu serbest bırakmanın en büyük özgürlük olarak sunulduğu 1967 Amerika'sında "Cinsellik kafasızların sığnağıdır" yazabilecek kadar korkusuzdur Solanas. Erilcinsin, dünya üzerindeki tahribatlarındasorumlu tuttuğu başkacokulan açıklarken Amerikan toplumunave kültürüne karşı da eleştirici olarak yönelir.

Toplumu dayattığı ataerkil baskılardan, geleneksel dayatmalardanve neredeyseyeşadığı herolaydan politik bir sonuç çıkarmıştır. Hayatın ve içindeyaşadıkları toplumunhiçbir tarafının kadınlara uygunolmadığını ve bu yüzden hükümeti, para sistemini ve erkekleri bertaraf edip her alanda otomasyonu kurumsallaştırmak gerektiği fikrini savunur. Ona göre eril, biyolojik bir kazadır. Y geni tamamlanmamış bir X genidir, yani eril eksikbir dişidir. Dolayısıylaerilerduygusal olarak sınırlı ve hastalklıdır. Erilerin damızlık hizmetleri için bileuygun olmadıklarını dile getirirken de kendini aslaşansürlemez Solanas.

Babalık konusunda oldukça sert ifadeler kullanır ki öz babasıyla iletişimi temel alınsa içi boş bir isyan ve başkaldın değıldir bu. Solanas, babalıkadı verilen huysuzediğiliğnin, bağımsızdüşüncenin yılmaz birdüşmanı olarakgörür. Bu, kişiyi ömür boyu onaylanma takıntısı ve değersizlik hissiyle baş başa bırakır.

Ataerkil toplumdüzeni; parayadayaalı, kadınlardähilolmak üzereher şeyi metalaştıran, edilgen ve ruhsal bakımdansakat bir sistemdir. Solanas, bu sistemi ortadan kaldırarak dişiyşye hak ettiğı değerin verildiğı bir toplumu inşa etmenin planlarını yapar.

SCUM Manifestosu'nda erkeklerden tasfiye edilen bir toplumda otoriteye veya kanunlara ihtiyaç duyulmadığını söyler. Toplum; merhameti, empati kurma yahut özdeşleşme kabiliyeti olmayan bencil erilerden arındırıldı zaman geriye akılcı, bütünlüklü ve rekabet etmeleri için hiçbir doğal sebep olmayan dişilerkalkacak. İşteo zaman böyle bir toplumun, hükümete,kanunlara ve liderlere ihtiyacı kalmayacak.

Solanas, erilin toplumsal ve ekonomik sınıflar arasındaki yeri ise şu cümleleriyle özetler:

"Erilin gerçekleştirebileceğı herhangi bir gerçek toplumsal düzenin ne olduğunu düşünmek, erkeklerin statükusunun surmesini isteyeve aşağıdaki erilerin bütün istediğı yukardaki eril olmaaktır."

Kullandığı dil ve üslup ile adeta eski çağlardan beri işkenceye maruz kalan ve yok sayılan kadınların intikamını alır. Çocukluğundan itibaren sömürülmüş, yıpratılmış, patriyarkaya ve erkeklere öfkeli, zeki bir kadının sistemi değiştirmek istemesi ve ortaya koyduğu olağan dışı stratejiler ilgiyle okunmalı. *"Erkek Doğrama Cemiyeti Manifestosu"*, yaratılıştan noksan olduklarına inanılan aşağılanmış ve hor görülmüş kadınlar için bir ütopya; vicdan gücüne sahip olmayan, benliğinde inanç beslemeyen, rekabetçi ve doğası gereği yardımlaşmaya kapalı eriller için ise kabus dolu bir distopya.

**Birbirleriyle empati kurma kabiliyetine sahip akılcı,
bütünlüklü ve rekabet etmeleri için doğal bir sebep
olmayan varlıklardan oluşan bir toplumun,
hükümete, kanunlara ve liderlere
ihtiyacı yoktur.**

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

(Erkek Doğrama Cemiyeti Manifestosu)

Valerie Solanas

SELCAN AYDIN

Kendimi;
Büyük heveslerle alınmış,
Evde köşesi bile ayrılmış,
Sonrasında sadece dekor olarak kalmış beyaz kuyruklu bir
piyano gibi hissediyorum.

Evde kimse yokken peslerde gezinen,
Kalabalıklarındayken tüm asaletiyle kenarda duran,
Ona dokunmasını bilen birini bekleyen,
Aslında beklemeyecek kadar da yorgun.

Artık paylaşılmayan iki ya stığın üst üste konduğu,
Huzur suz uyanılan her sabaha,
Bölük
Kırk
Yıkık
Kanatın tüm yaralara,

Biranlığına sen zannettiğim in sanların
Hızlıca önüne geçip
Yüzüne baktığım her yanlı sarmaya,
Gözlerini görmeden

Gülüşünü duymadan
Kokunu hissetmeden
Ellerine dokunmadan geçirdiğim her dakikaya,
Kimseye inanmamaya,
Güvenmemeye
Sanmamaya
Dökülmemeye
Kendimden bile uzaklaştığımı hissettiğim bu zamanlara,
Hiçbir şeyden tat almadığım,
Günlerce uyumak istediğim,
Kur sağımıdaki heveslerden yutkunamadığım,
Şahımdan hazzetmediğim,
Giderek her şeyden ve
herkesten uzaklaştığım bu hayata inat...

Halayaşıyorya in san, heyhat!

"Na sılın" demiş sin
Hayattayım

Hala nasıl oluyorsa işte
Bir şekilde

Bana Benzesin Tüm Sevdiklerin

CANSU CİNDORUK

**Dünyanın bir diğer ucuna da gitsen, her şeyi döndüğün yerdeyim.
Birgün adımı unutacak olursan, bana benzesin tüm sevdiklerin...**

Her gün aynıyolu yürüyör, aynı gökyüzünü izliyordum. Bazen bu işi biraz abarttığım ve günlerce aynı kıyafetleri giydiğim bile oluyordu. Hayatımda ne mutluluğa ne de hüzne dairhiçbirşey yoktu.Tabiri caizse birot gibiydim.

Sanki yaşamıyor da yalnızca nefes alıyordum. Duygularımı yakın bir zamanda aldırımıştım ve çok pişman-dım. İyi veya kötü bir şey hissetmediğim bir hayata yaşa-mak diyemezdim. "Şu kalbimin ortasına bıçaklar saplansa daufacık bir şey hissetmiş olsam." diyedua ediyordum. Ha-yatta en kötüsü hissiyatsız kalmakmış, geç anlıyordum. Her gün o kadar önceki günün aynısıydı ki, insanı aptalcasayıla-bilecekheyecanlarasürüklüyordu.

İşte böyle günlerden birinde, tam da o aynı gökyüzünü izler-ken,seninle karşılaştım. Aşk; önceden tanıdığım, sonrasın-da tövbelerettiğim, bugün yinene pahasına olursa olsunpe-şinden koşmak istediğim bir duyguydu. Yerlere düşmeyi ka-bul ettim. Yüzünü çevirip gitme ihtimalini bir kez düşündüm, bir daha aklıma gelmedi. Bir gün de senelarıma giriyorsanına gitmez, gelinez miydi?

Yine o aynıgökyüzünü izlerkenanladım ki, bu sefer farklıbir

şeylervardı. Bugün, baktığım yıldızları görebiliyordum. Bilin-cim açılmıştı. Seni bulmak benim için bir aydınlanmaydı. Hep söylüyorum ya,aşka düşenbir insan başka biriolarakburadan çıkıyordu. Bu yüzdenvarlığına ulaşma çabası benim için her şeye değerdı. Sonunda burada yanımda olup olmamanın hiçbir önemi yoktu.

Bugün benimle aynı gökyüzünüizliyordun, önemli olansa-decebuydu

Gecenin bir yanıı heyecanla uyanıp gülüşünü anımsıyordum. Sen hiç kimseye karşı bunları hissetmiş miydin? Bir insanı sevmenin neolduğunu benim gibi biliyormuydun? Benise-vebilme ihtimaline dair bir hayal dahi kurmuyordum. Sen kar-şımda duruyordun ve çok güzeldin. Gerisi umrmda değildi İstersenhiç sevmezdin beni ama yine de uzaklarayollaya-mazdın. Sen elimi tutmasan da ellerim seni bırakmazdı. Ha-yallerim peşinden gelir, sana hissettiğim tüm duygular kafa-nın etrafındadolanırdı. Hem de sonsuza kadar...

Aşkçek birşey bile değilmiş. Senin altın nefesaldığın-bizi biliyordum.

Ve bu yaşamama yetiyordu.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantery.org>

Kavak Ağacı

ERAYYASIN ISIK

Ben bir kavak ağacıym. Ne zaman doğdum hatırlamıyorum. Ama beş yıldır bu apartmanın bahçesindeyim. Burası Huzur Apartmanı. Yetiştirme yurdunda kalırken kardeşlerimin arasından beni seçerek bir Anadol kamyonetin kasasında beş yıl önce buraya getirdiler. O zaman bu apartman yeni yapılmış dış cephesindeki boya hala ışıltılı parlıyordu. İlk karşılaştığımızda "Nekadarbüyük, acaba ben de bu kadaruzayabilecek miyim?" diye düşünmüştüm. Dış dünyadan habersiz daha yeni filizlenmiş bir fidandım. Bir apartmanla boy ölçüşecek kadar cesaretliydim ama. Sonradan onun cansız olduğunu sadece içinde yaşayanların ona hayat verdiğini anladım.

Boyum nereden baksanız bir metre var. Kolay olmadı bugünlere gelmek. Ne kara kışlar, köklerimden beni titreten rüzgarlar yaşıdım. Kavrucu sıcaklar gördüm. Ama bütün zorluklara göğüs gerekerek tek başıma dimdik ayakta kalmayı başardım. Şimdi ise hızla büyümeyi bekliyorum. Manzaramdan çıkayetçi değilim. Yıllardır zemin katta oturan Hüseyin Efendi'nin camına komşuyum... Hüseyin Efendi benim ikinci babam sayılır. Beni yetiştirme yurdundan alıp kök salacağımı bu bahçeye o getirdi. Dikim işlemini de o yaptı. Haklarını yemek istemem. Üzerimde çok emeği var. Elinden az su içmedim. Ayakta durmakta zorlandığım o cilt bebeklik yıllarımda, etrafıma çit, gövdeme destek ördü. Benimle kendi çocukları gibi ilgilendi bu boyagetirdi. Ben de kansının temizliğe gittiği günlerde çocuklarına göz kulak olmaya çalıştım... Mutlu bir aile idi Hüseyin Efendi ve ev ahalisi... Helal kazanmayı, aza tamah etmeyi, olanla yetinmeyi, yoktanvar etmeyi onlarda gördüm. Oğlu İbrahim biraz haytayı. "Okumaz bu." diyordu Hüseyin Efendi. Ama kızından umutluymdu. Onun hemşire olmasını istiyordu. Kız zekiymi. Ama hemşire olsa yetecekti onlara. Belki de tıp fakültesinde okutmaktan korktuğundan doktor lafını açamıyordu Hüseyin Efendi. İşini ve ailesini seviyordu. Ama onların da kendisi gibi kapıcı olmasını istemiyordu. Hep üst kattakileri örnek veriyordu. bir numaranın oğlu bu sene üniversiteyi kazanmıştı. Günlercenasıl sevindiklerini, çocukları için duyduklangururu anlatı. Sevinç çığıklarını ben de duymuştum ama boyum henüz onların penceresine ulaşamadığından, onların Hüseyin Efendi'den dinlemişti. Bu sene üniversitemi bitirecektim...

Kemal'in bu sene üniversitesi bitiyor. Zaman nasıl da su gibi

akıp geçti. Hüseyin Efendi'nin ağzından "Kemal üniversiteyi kazanmış" haberini alalı dört sene geçmiş. Gerçi o yıllarda ben aileyi tanımıyordum. Bodur, zayıf, çelimsiz bir fidandım. Yıllarca hep bu evde neleroluyor onu merak ettim. Parmaklarının ucunda ayağa kalkıp kaç gece içeriyi dikizlemeye çalışmışım ama nafiye. Şimdi ise bütün manzara tüm çıplaklığı ile karşımda duruyordu. Azmetmiş ve birinci kat sakinleri, Kazım Bey ve eşi Mukaddes Hanım ile tanışmışım. İkisi de emekli öğretmen olan bu çift, evin içinde birbirlerine Kazım Bey, Mukaddes Hanımdıye hitap ediyorlardı. İlk duyduğumda garipsemişim. Samimiyesiz gelmişti. Ama yıllar içinde aralarında yaşanan saygı ve sevgiyi gördükçe bu düşüncemin yersiz olduğunu anladım. Kemal'in evde olduğu anlar hariç sessiz bir hayatları vardı. Televizyonla çok işleri olmazdı. Genelde gazete, mecmua veya kitap okunurdu evde. Önceleri bu sessizlikten sıkılsam da dinlemeyi onlardan öğrendim. Konuşmaktan çok dinlemesini biliyorlardı ikisi de. Arada sırada bu sessizliği üst kattan gelen bağırırlar bölüyordu. Ben acaba neler oluyor diye meraktan çatlasam da onlar bu kavgaya seslerini de sükunetle dinliyorlardı. Hiç şikayet ettiklerini duymadım. Üzüyorlar ve aralarındaki saygıya şükrediyorlardı. Ben ise mütemadiyen, haftanın belirli günleri devam eden bu tartışmaların sebeblerini düşünüyordum. Birkaçıyla kadayıncılarına ulaşacaktım. Kendim de görebilirdim. Ama o zamana kadar bu tartışmaların sonu ya evi terk ettirecek ya da bir cinayete sebebiyet verecekti...

Zeynep yine pencerenin önünde. Kocası Murtaza'yı bekliyor. Veya bu akşam yiyeceği dayağı. Murtaza'nın tekstil atölyesi var. İşleri hep kötü. Bunun hırsını da kansı Zeynep'ten çıkarıyor. Zeynep'te sessiz ama çok güzel bir dostluğumuz oldu. İlk karşılaştığımız yıllar, uzun süredir merak ettiğim tartışmanın tam da ortasına düşmüştüm. Murtaza eve geldiği her gece eften püften sebebleri kavgaya çıkarıyor, Zeynep'i türlü bahanelerle aşağılıyor ve koca cüssesinden utanmadan kuş kadar canı olan Zeynep'i hırpaltıyordu. Zeynep ise yediği dayağın şiddeti geçer geçmez pencereye yanaşıyor, derin bir boşluğa dalarak, yaralarını göz yaşları ile iyileştireceğini düşünüyordu. Kaç kere evi terk etmesini, bu adama daha fazla katlanmamasını söyledim. Susuyordu. Ya gidecek bir yer yoktu ya da gittiğinde onu kabul edecek birileri. O kaldı ve ağladığı anlar dışında hep sustu. İlk hamileliğinde düşük yapınca bir daha çocuğu olmamıştı. Olmama-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranley.org>

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

sının sebebini düşünmekten çokgördüğü şiddetin sebebini buna bağlıyordu. Murtaza'nın eve gelmediği gecelerde pencere kenarında onu beklerken hayallerkuruyor, merakmetmesi gerektiğini düşündüğü için meraklı gibi davranıyordu. Halbuki umurundadeğildi. Hatta gelmediği geceler daha mutlu sayılırdı.. Zeynep kimseye içini dökmez, apartmanda çok eve girip çıkmazdı. Onunla ilgili detayları üst komşusu Şükriye Hanım anlatıyordu

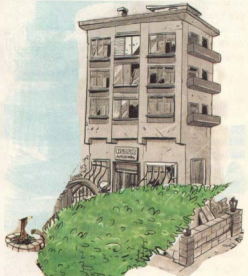
Şükriye Hanım apartmanın ayaklı gazetesiymiş. Kim nerede, ne yapıyor, yapandan önce o öğrenirdi. Kocasını birkaçse- ne önce kaybetmiş, kendini temizlik ve apartmanda cereyan eden havadislerle vermişti. Diplerimedöktüğü deterjanlı sular olmasa daha önce karşılaşacaktık kendisi ile ama namı isminde önce duyulmuştu. Akşam yemeği saatlerinde bir kahve içme bahanesi ile tüm katları gezerek, bütün havadisleri bir havuzda toplar, sonra onları yorumlayarak takipçilerine servis ederdi. Onu evde sadece temizlik yaparken gördüm. Anlatılacak bağından geçmiş çok renkli bir hikâyesiyoktu. O da duyduklarını yorumluyordu. Bir de duymadıkları ama benim gördüklerim vardı... Şükriye Hanım ile komşuluğumuz çok uzun sürmedi.. Büyümem hızlanmış bir üst kata artık daha kısa sürede ulaşmıştım. Şimdi yeni komşum, Hacı Amca ve eşi Fatma Teyze'ydi. Fatma Teyze, Hacı Amca'nın ikinci evliliğiymiş. Oturdıkları evi üzerine yapma karşılığında Hacı Amca ile ikinci bahar yaşamayı kabul etmişti. İkisi de abdestinde namazında ellerinde tespih, dillerinde dua olan insanlardı. Sabah ezanında başlayan ibadetleri, yatış vaktine kadar devam ederdi. Hiçbir dini günü kaçırmaz, apartmanın aşure ve helva dağıtımını onlar sağlardı. Hacı Amca'nın ilk evliliğinden iki oğlu vardı. Bayramdan bayrama gelen çocukları ve gelinler, konuyu bir şekilde bankada duran faizdeki paraya getiriyor, Hacı Amca hiç orali olmuyordu. Sadece öteki dünyaya değil, bu dünya için de yatırımları sağlardı Hacı Amca'nın. Babalarının miras kalacak tek evi de cici annelerine kaplıran çocuklar, bu apartmandan yeni bir daire alması için babalarını sıkıştırıyorlardı. Üst kat satılıktı. Oturdıkları daireye göre dahageniş olduğunu, dubleks dairede rahat edeceğini, terası da olduğunu anlatıyorlardı.

Tam 30 yıl oldu hayata tutunmaya çalışırken köklerimizlebağ kurduğum bu apartmana geleli. Küçükken devasacüsesine özenirbir gün ben de bu kadarbüymeyihayal ederdim. Şimdi ise apartmanın en prestijli daireleri, maslak karşısında duruyordu. Çocuklarını tüm isanına rağmen Hacı Amca vadedeki parasını bozdurmaya kıyamadı. Şu an için yeni kom-

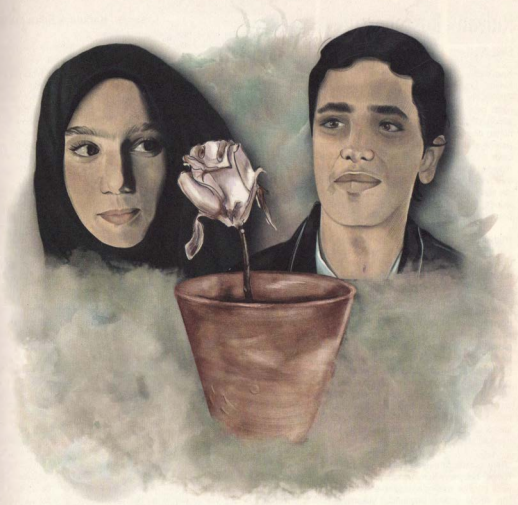
şularım yok. Daire tamamen bana ait. Dallarımı her yanına uzatıyor, yapraklarımı geniş balkonuna dökabiliyorum. Şükriye Hanım'dan kulağıma gelen dedikodulara göre mahalle kentsel dönüşüme girmişti. Kiracı bulunamamasının sebebi oydu. Kentsel dönüşümü ilk kez o zaman duymuştum.

Bugün Huzur Apartmanı'nda derin bir sessizlik hakim. Ay-lar önce tüm daireler boşaltıldı. Terkedilmiş binada in cin top oynuyor. Birkaç güne yıkım kararı çıkacak. Apartman sakinlerinin ortak kararı ile Huzur Apartmanı yıkılıp, yerine güvenli birsite yapılacak. Ben hariç herkes bu karara imza attı. Hoş benim fikrimi soran dahi olmadı. Bir zamanlar beni heybeti ile etkileyen ve sürekli onunla yaş içinde olduğum bu bina artık yıkılıyordu. Sadece o değil. Benim de vadem artık dolmuştu. Muteahhit dedikleri parlak takım elbiseli adam projede fazlalık olduğumu söyledi. Kulağıma gelen motor sesi ile kaderimin sonuna geldiğimi anlamıştım. Gövdemde derin bir sızı hissettim. Bütün yapraklarımı titriyor, elektrikli testereyi hayatıma son vermesini bekliyordum.

Küçük bir fidan olarak geldiğim Huzur Apartmanı'nın bahçesine büyük bir görüldü ile yığılmıştım.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Sevdiğin biri var mı?

Evet.

Seni seviyor mu?

Evet.

Söyledi mi peki?

Hayır.

Nereden biliyorsun?

Hesabını çıkartıyorum seni
verirken içine çiçek koyuyor.

Hepsini okuyor mu?

Elbette okuyor.

Öyle mi? Sordun mu ona?

Önemli yerlerin altını

çizdiğini görebiliyorum.

O da insanlığı kurtarmak istiyor mu?

Evet.

Nereden biliyorsun?

Altını çizdiği cümlelerden...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

EMRE POLAT

Kısa süreli baygınlığın ardından bilincinin yerine gelmesiyle birlikte, pek de rahat sayılamayacak bir yatağı üzerinde yatmıştı. Yüz hatlarından herüz telaşlanmadığını, hatta belki de hâlinde memnun olduğunu görmek mümkün değildi. Gözlerini kuvvasıyla kaşlarının çatılması bir oldu. Bununun dibindeki kuvvetli bir ışık kaynağı göz kapaklarını kapamaya zorlarken neler döndüğünü öğrenme merakındaki beyni de aksi yönde kuvvet uyguluyordu. Önce ışık kapandı. Az evvel uzaklaşmaya çalıştığı işi hemen özlediğini fark etti Rıdvan. Etraf zifiri karanlıktı şimdi. Hemen ardından o tanıdık sesi duyduğunda, işlerin ters gittiği yönündeki düşüncelerinden emin olabilirdi artık. Konuşan, İkinci Sektör Başraporcusu Rimmey'den başkası değildi.

"Rıdvan Bey tekrar merhaba, ayrılmazna sevindim." Rıdvan ense kökünden tetiklenen koşarak uzaklaşma arzusuna boyun eğdi ve hemen kaslarını harekete geçirdi. Ancak onca çabasına rağmen yerinden bir milim bile hareket edememişti. Göz bebekleri endişeyle büyürken Rimmey konuşmasını sürdürdü. "Lütfen sakin olun. Sizi kendi iyiliğiniz için uyuşturduk. Duyulunuzun tamamı halen sizinle olsa da, boynunuzdan aşağısını hareket ettiremediğinizi göreceksiniz. Bu, az sonra gerçekleştiymiş umduğumuz test için gerekli bir uygulamaydı. Eminim sizi affedeceksinizdir. Işıklar lütfen!" Bulunduğu ortam aydınlanınca heyecanlı etrafa göz gezdirdi. Hemen solundaki duvarda bulunan cam bölme ayna görevi görmüş, kendisini görmesini sağlamıştı. Küçükçe bir odadaki büyükçe bir ameliyat masasında yatıyordu. Korkuya kapılmasına zaman kalmadan bu sefer cam bölme aydınlandı ve Rimmey'in de aralarında bulunduğu topluluğu açığa çıkardı. Rimmey beceriksiz bir şekilde gülümseyerek el sallıyordu.

"Beni burada tutmaya hakkınız yok, derhal bırakın beni!" Rıdvan bakışlarını camın arkasındaki elleri not defteri ve kalemli güruhin üzerinde gezdirirken tehditkâr görünmeye çalıştı. Ancak sadece boynundan yukarısını hareket ettiremediği göz önüne alındığında, korkutmaktan çok güldürmeye olabileceğinin farkındaydı. Rimmey ellerini başının iki yanına koyarak başını bir taklitte korkmuş numarası yaptı ve yavaş yavaş eli ciddiye bakan bürünerek cevapladı. "Nelere hakkınız olduğunu duysanız inanır şaşırırsınız Rıdvan Bey, ama şimdi bunlar işin vaktimiz yok." Rimmey içinde bulunduğu topluluğun arasında sıyrılarak bir anlığına gözden kayboldu. Sonra kapı kolunun yavaşça hareket ettiğini duydu Rıdvan ve bu tatsızlaboratuvarodasında yalnız değildi artık. Başraporcu elleri cebinde, ameliyat masasının etrafında kendinden emin altındaydı. Nihayet başlatılan işi bitirip bitirmediğini kontrol etmekte olduğunu gösteriyordu. Bir sonuca varmış olacak ki, adım atmayı kesti. Gözleri Rıdvan'a

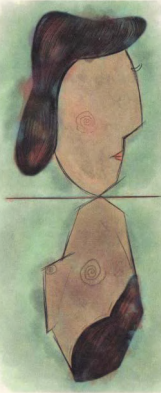
kilitlendi ve sözüne başladı. "Size bir açıklama borçlu olduğumuzakar verdim Rıdvan Bey. Bütün bunları neden yapıyoruz, niçin sizi alıkoymak ve nihai amacımız nedir? Kapasitesi hayli sınırlı beyninizi fazla yormadan her şeyi size açıklamaya çalışacağım." Son cümlesinden sonra Rıdvan gözlerini sevdirdi. Ancak evinden belki de milyonlarca ışık yılı uzaktaki bir yerde katledilecekse, en azından bunun sebebini öğrenmek isterdi pektabi. Dikkat kesilerek söylenenleri dinlemeye, anlamaya çalıştı.

"Dünyanıza ait raporları incelediğimde, oldukça ilkel olduğunuz görüyorum. Tarih boyunca bir hiç uğruna yaptığınız ve halen de yapmakta olduğunuz savaşlar yüz kızartıcı. İnanır mısınız, var olmayı hak etmeyen nadir yaşam formlarından birisiniz. Ancak bilmeniz ki savaşlar sadece sizin dünyanızda olmuyor. Şu an İkinci Sektörler olarak, Dördüncü Sektör ile bir savaşın eşiğindedir. Sektörler arası savaşlar milyon yılda bir yaşansa da, sonuçları çok daha uzun yıllar boyunca hissedilir. Olası bir savaş halinde, dış sınırlarımıza yakın bir yerde konuşlanmış zavallı dünyanızın da kesinlikle yok olacağının garantisini size verebilirim. İlk saldırıda toza dönüşecektir." Ameliyat masasının üzerine işaret parmağını bastırarak geçirdi ve sonucunda parmağında biriken tozu Rıdvan'a gösterdi. Rıdvan, durumun ciddiyetini belirtmek için yapılmış bu hareketi kesinlikle gereksiz olduğunu düşünse de, etkilendiğini kabul etti. Dünyanın yok olabileceği ihtimali aklına geldiğinde ise, hissettirdi korku yerini hüznü bırakmıştı. Ailesi, arkadaşları, hayalleri ve ödemesini peşin yaptığı spor salonu üyeliği gözlerinin önünden geçti.

İstediği etkiyi bıraktığından emin olan Rimmey, parmağındaki tozu silerek hareketsiz yatan Rıdvan'ın üzerine eğildi. İki adamın göz yuvarları arasında en fazla bir kaç santim mesafe vardı şimdi. Başraporcu ses tonundaki gizem seviyesini artırarak devam etti: "Size gelince Rıdvan Bey, sizde özel bir şey var ve ben bunu bulmaya niyetliyim. Eğer ki düşündüğümüz gibi özerseniz, bu savaşta engellemekte bize yardımcı olabileceğinizi umuyorum." Tekrar doğrudu ve tek eli cebinde, diğeri çenesinde masanın çevresini dolanmaya koyuldu. Konuşmaya başladığında, ses tonu eski duygusuz haline dönmüştü. "Bana kalsa, güvenlik önlemlerimizi hiçe sayarsanızda bu özelliği bulmakiçin eski yöntemlere başvururudum. Ne de olsa keskin bir bıçağın açılığakavuşturamayacağı sır yokturdeğil mi?". Cebindeki eli şimdi neştere benzeyen, keskin bir obje tutuyordu. Boğazı kuyan Rıdvan sesli bir şekilde yutkundu. Kendisini bir tavuk gibi hissettiğini düşünüyordu. Bu durumda gözleriyle takip etmekten başka bir şey yapamıyordu. Ancak camın arkasından gördüğünüz bilim kolu mensubu dostları, bana başka

KEŞKE

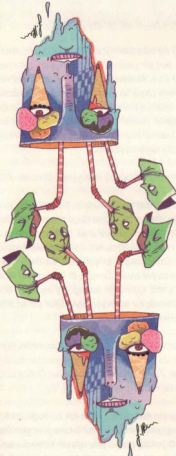
OĞUZASLAN

Birarkaodam vardievde.
 Anne baba kavgalarından kaçır,
 Babadan gizli, anneden örtbas-lı sigara içerdim.
 Huzurdu, sakinlikti.
 Ne zaman başım sıkışsa,
 Kaçmakistesem evin tüm gürültüsünden,
 Arkaodaya kaçardım.
 Dünya karmaşık,
 İnsanlar da vicdansız veçirkin aynı zamanda.
 Sıkışık geliyor her sokak.
 Ne zaman kaçmak istesem tüm bunlardan,
 Yanında bulurdum kendimi.
 Her şeyden kaçarken,
 Arka odam sen oldun.
 Yollarımız ayrıldı sonra.
 Bir hikâyenin mutlu sonla bitecek cümlesiyken,
 İz bırakmaz bir silgiyle önce silindi ismimiz,
 Sonra kör kalemler geçildi üstünden.
 Hâlbuki sigara üflesek seninle dünyanın iki ucundan,
 Dumanlarımız bile bulurdu birbirimizi.
 Sadece ben siyahtım, sen beyaz.
 Sahi! Birimiz yürürken sağ kolunu sallardı,
 Birimiz solu.
 Keşke biraz benzer olsaydık.
 Ne varsa verdik elimizde.
 Ne sen oyunlar oynadın benimle,
 Ne de ben seninle.
 Keşke biraz hissiz olsaydık.
 Söylediklerimiz yetmedi birbirimize.
 Anlayacaklarımızdan öteye gitti.
 Keşke biraz dilsiz olsaydık.
 Ne sen koptun yalnızlığından,
 Ne ben koptum kalabalığımdan.
 Keşke biraz beraber olsaydık
 İkimiz de çıktık yola,
 Birbirimizi bulmak için.
 Sen benim sokağıma geldin,
 Ben senin
 Keşke biraz bencil olsaydık.
 Keşke hiç yakanmasaydım babama,
 Keşke hiç ayrılmısaydık seninle.
 Ne de senle benim aynı cümlede yerimiz.

PUL

KAANMURATYANIK

Soğuk sular dökündüm.
Ötesine gittim.
Hititmasalının kayıp sahifesini kar sıvamış
Moğollardan kaçan iki âşk bulmuş.
Örtmüşler üstlerine.
Yeniden başlayışlar var başımda
Joyce'yi dördüncü okuyuşum,
Çarpıntı ve Yere çakılı her hanenin
feryadını duyumsuyorum.
Sankigayyakuyusuna atmışlar beni.
Kimse el vermemiş
İncinmişim güllerden evvel
Hâfız bir gazel yazmış da
Öyle çıkmışım gün yüzüne.
Böylece Güller de dirilmiş.
Tel örgüleri kımlatan;
Bir çocuğun bacağıdır,
Bunu biliyorum.
İzahsız olan her şeyin,
Dış dünyanın mecburiyetlerini talan ettiğini de.
Kimi ruhlar evvelden aşınadır birbirine
Bunu biliyorum.
Bana aşına olanı bulmak için
Bir âleme aşına olduğumu da.
Şimdi
Durmuş bir saate bakar gibi bakıyorum kendime
Yaşlandım değil ve fakat çok büyüdüm diyorum
Hepsi bundan. Anlatsalar, anlamayacağım.
Sanki yüzümün doğruya bakan yanına
Hiç fabrika kurmamışlar,
Orası hep sarhoş kalmış.
Bu sakinliğim;
Tüm yolların bir yere çıkmasından.
Bunu biliyorum.
Elleri para değil,
kitap kokan insanlar makbuldür
Bunu da biliyorum.
Ve Sanki tüm şehirleri;
İstanbul'u özetlemek için kurmuşlar,
Bunu da biliyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

DİLEK ATLI

"Bütün imkânları tüketmeden şiir yazamazsınız."

Hukuk ve gazetecilik okuyan, mesleğini tiyatro oyuncusu olarak belirleyen, rejisör, İstanbul Şehir Tiyatrosu Genel Sanat Yönetmeniği yapan, sosyalist, değişik sanat disiplinlerinde kritik yazıları ve denemeleri bulunan, siyasi makaleler kaleme alan Orhan Alkaya... Televizyon dünyasının büyüğü ve hızlı atmosferinde 'Öyle Bir Geçer Zaman Kır' dizisiyle daha da tanınan Orhan Alkaya... Aile hayatındaki ve dost meclisindeki Orhan Alkaya... Bu Alkayalar bir tarafta dursun. Yalnız kendi halinde bir Alkaya daha var: Şair Orhan Alkaya...

Bugüne kadar yayımlanan altı şiir kitabı sayesinde onu diğer tüm kimliklerinden azade, ilkin şair Orhan Alkaya olarak tanımış okurlar var mutlaka. Şair kimliğinden sonra zamanla tiyatroculuğunu, rejisörlüğünü, yazarlığını keşfedenler... O da zaten kendini, 'Ben şairim. Tiyatro benim ilk mesleğim' diye ifade ediyor. Daha neler mi anlatıyor? Kelimelerin gücünü, şiir evrenindeki katmanları, yaşam serüvenini, şiiri ve tiyatroyu, şiirin ne olduğunu...

1980 kuşağı şairleri arasında kendine özel bir yere sahip Orhan Alkaya ile Kafkaokur'a özel gerçekleştirdiğimiz röportajımızda aklında yer eden cümle şu oldu: "Bütün imkânları tüketmeden şiir yazamazsınız."

Bu değerli söyleşiye okumayı bitirdiğinizde sizde kendicümlelerinizi belirlemiş olacaksınız. Röportaj: Dilek Atlı

Şair Orhan Alkaya'nın şair kimliği apayrı. Sanki bir ikiz kardeşiniz var ve o tiyatro ile uğraşılıyor. Oyunculuk, rejisörlük yapıyor. Benim gibi çoğu şiir severin algısı böyle. Bunu neye borçluyuz?

Bunu biraz 12 Eylül faşizmine borçluyuz. Benim ilk mesleğim tiyatro. Şehir Tiyatrolarında oyuncuydum. Yönetmenlik yapmaya başlamak üzereyken darbe oldu. Darbede '1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu' uyanca İstanbul Şehir Tiyatrosu'ndan ilk atılan 16 kişiden biri oldum. O süreçte tiyatro yapmam çok zordu. Biraz uzaklaşmak ve kendime dönmek istedim. Yazmak konusu öne çıktı o zaman. Çok tür denedim. Bunlar arasında şiire yöneldim. İlk şiir kitabım '1402'.

Söylediğiniz ilginç. Son kitabımda (Alt) bir şiir var; adı Hâl Hatır. Bu şiiri yayımladığımda Arif Damar, Cumhuriyet gazetesinde ayıncı köşesini yapıyordu ve Hâl Hatır'ı yayımladı. Bana telefon etti ve bana, 'Orhan, ben senin kardeşin olduğunu bilmiyordum' dedi. Zaten bir kardeşim yok. Tek çocuğum. Bana, 'Ama orada kardeşinden söz ediyorsun, dedi. 'İkisi de benim Arif' dedim. Bu nedenle, söylediğiniz çok isabetli oldu. Hâl Hatır şiiri odur; bendeki iki kişidir.

O döneme kadar şiir yazıyor muydunuz?

Hayır. İyi bir okurdum, iyi bir şiir okuruydum. Ama çocukluktan beri şiir yazanlardan biri değilim. Şiir dersini iyi çalıştım bir kere. Kelimelerle olan büyük problemi yavaş yavaş keşfetmeye başladım. O yıllarda adını koyamazsam da kelimelerin anlamın önünde en büyük problem olduğunu, donmuş kalıpları, defalarca kullanılmış ve tüketilmiş kalıpları kırımadan belli bir ifade etme biçimi bulmanın imkânsız olduğunu anlamaya başladım.

Bu uzunsüren bir süreç olsaydı. Zorlu muydu?

İlk şiirlerimi 1981'de yazmaya başladım. Onlardan bir tanesi dönüm noktasıdır: 'Tarla Kuşu Neden Uçmasın.' O, fitili ateşledi. Yırttığım çok şiir oldu. Ondan sonra da çok yırttığım şiir oldu. Hâlâ bitmemiş, 15-16 senedir çalıştığım şiirlerim var. Uzun çalışan biriyim ben. Bir anda ilhamla çıkan şiirler de oluyor ama... Örneğin ilk kitabımdaki ilk şiir, bir buçuk yılda bitti. Çünkü şiir fazlalığı hiç sevmiyor. Süsü sevmiyor. Yutturmacayı sevmiyor. Sahicilikte şiir en büyük turnusoldur. Hemen açığa çıkarır.

Şiirlerinizde ödünsüzlük var demek mümkün. Bununla kastettiğim ise şu: "İnsan davranışını yargılamadan önce onu anlamak lazım" diye bir ifadeniz var. Ödünsüzlük, bunun yansıması mıdır?

Birçok şeyin herhalde... İnsan tek bir doğrultudan oluşmuyor. Hangi yola giderseniz, bir başka yola girmemiş oluyorsunuz. O yoldan başka yola devam ediyorsunuz. Annemin anlattığı bir hikâye var. Kundağ zamanında büyüdüm ben. Annem kundağı sımsıkı bağlamış, arkasını dönmüş ki kolunu dışarıya çıkarmaz. En sonunda diğerkoluna itilmişti tam kundağın ortasına.

ğı bağlarken derin bir nefes alıyordum. Bunu yaparken 4 aylıkmışım. Bu, benim hikâyem olamayacak kadar annemin hikâyesi. Ama bunu, şununla ilişkilendiriliyorum: Nefessiz doğmuşum. Yani, doğduğumda nefes almıyordum. Sıcak su, soğuk su, kıpırma tokat falan... Bir süre sonra o ilk nefesi almışım. Bende o atılan tokatları, sıcak suyla soğuk suyun etkisinin olduğunu düşünüyorum.

Toplumsal bir öz üzerine şiir anlayışına değinmek istiyorum. Toplumculuk sizin şiirlerinizde ne kadar var?

Ben, sosyalistim kendimi bildim bileli. Benim de hayattaki bütün hikâyemin ekseninde adalet meselesi var. Herkes için adalet meselesi var.

Bu, hukukçu kimliğinizden de kaynaklanıyor olabilir mi?

Ba bamin hukukçu olmasının ve benim hukukla çocukluğumdan iti baren haşır neşir olmamın belki ilgisi vardır. Ama daha çok... Henüz ilkokula başlamadan okuma-yazma öğrenmişim. Birgün Howard Fast'ın 'Spar taküs' romanını evdeki kütüphaneden alıp okumaya başladım. Ba bam, 'Oğlum bunu okuyamaz sın. Sana resimli kitaplar alıyordum. Onları oku' dedi. Çok sinirlendim. Nasıl okuyamam? Okudum. Hiçbir şey hatırlamıyorum ama İsa'dan önce 43 yılında Roma'da bir köle dünyanın en büyük imparatorluğuna bıcağ çekmişti. Bu, önemliydi. Bu, kaldı. Yapıla bair olan önemli şeyler vardı hayatta, yapılamaz şeylerse yoktur. O zaman ister istemez, sınıf hegemonyasının hüküm sürdüğü bir dünyada, hele aetik otoriter bir ülkede istemeseniz de bir mücadele alanı önünüzde dünyanın en güzel botanik parkı olar ak duruyor.

Örnekler anlatayım... 'Tuz Günleri' kitabında 'Seviş Karası Bir Defterden' şiirleriniz 1983'ten başlayıyord ve devam ediyord; 1996, 1998, 2001... 'Altı' adlı kitabınızda da bu şiirler süregeliyor. Bu, şiirlerinizde bütünselliğey verdiğinizi ya da 'bütüncülük' kavramımızda durduğunuz gösteriyor diyebilir miyiz?

Doğru, çok doğru. O şiir ilk yazıldığında belli bir öznesi vardı. Belli birine yazılıyor o mektuplar. İlkinde yaşıyord. İkincisi yazıldığında ölmüştü. Ondan sonra ben, bu hayatta olamayan ama benim hayatımda olan insana yazmaya devam ettim. Dolayısıyla bir bütünlüğü var. Birkaç şiirim daha vardır böyle tek bir özne yazılmış.

Siz şiirlerinizi nasıl yazıyorsunuz?

Hayatın içindeki pek çok meseleinin içinden doğuyor yazdıklarım. Bunlardan herhangi birini ayırtmak mümkün değil. Pek çok şeyle ilgileniyorum. O ilgilendiğim konuların içinden süzülüp gelen problematikler oluyor. Onlarla şiir diliyle konuşmayı seviyorum. Makale de yazdım ben şiir diliyle. Dipnotlu şiir de yazdım. Bir makale yazmak istediğiniz zaman şiir yazmak akıllıca bir şey değildir. Makale çok kifayetsiz kalıyorsa, doğru değildir. Onu da denedim ama. Belli bir amaç içine yazmıyorum ben. Toplumcu şiir yazmak gibi bir amacım yok. Toplumcu gerçekçilik bana uzak. Ben, sosyalistim ve gerçekçiğim. Ama sosyalist gerçekçi değilim. Zaten toplumcu gerçekçi de yanlış, problematiği yok çünkü. Toplumcu altrüist diğer kâmin karşılığıdır. Yoğunlaşmalar var, notlar var, biriken şeyler var. Birikenler den süzülenler var. Ama bir şey dahavar: Şiir çöşpas ve zaman ister. Son yıllar başka şeylerin öne çıkması nedeniyle, örneğin İstanbul Şehir Tiyatrosu Genel Sanat Yönetmenliğini yaptığım dönem, tek bir dize yazmadım. Yoğunlaşabileceğiniz bir alanın olması ve o alanın etrafının bir miktar boş olması gerekiyor. O boşluğu kullanarak kendinizi öne çıkartabiliyorsunuz. Çünkü uğraştığımız şey, basit bir şey değil. Kelimelerle uğraşıyorsunuz, kolay bir şey değil. Kelime sizi çok kolay alt eder. Çünkü eşiktir. Açık oldum demeden açık olamıyorsunuz. Önce bir açık oldum demeniz gerekiyor açık olmanız için. Bu, bir zavallılık hali. Bir çaresizlik. Şair onunla boğuşur. En güzel konuşma biçimi, iki kişilerin karşılıklı göz göz e bakarak yaptığı konuşma biçimidir. Burada sorunlar yaşamaya başladığınız da yazarsınız. Önce düz yazı yazarsınız ki imkânları çok geniştir. Uzun uzun yazarsınız. Olmadı, dahavurucu anlar üzerine kurulu kısa hikâyeler yazarsınız. Metaforlarla anlatırsınız der diniz i. O da olmadı, şiir... Bütün imkânları tüketmeden şiir yazamazsınız. İmkânlarını tüketmeden şiir yazanları anlamıyoruz. Bütün derdimiz, neden bu dünyadayız, burası neresi, kimiz ve ne yapabiliriz. Tek bir gerçek bilgimiz var; o da bir gün ölecek olmamız. Bunun dışında mutlak, kesin, değiştirilemez bir bilgiye sahip değiliz.

Sizin şiirlerinizi 'çetin ceviz' olarak tanımlayanlar var. Şiirleriniz, açık şiir değil. Peki yan kapalı şiir demek mümkün mü?

Benden daha çetin olan Ece Ayhan, benim hermetik olduğumu söyler. Yani, kapalı şiir yazdığımı ifade eder. Ece, bunu söylediğinde doğru anlamış dedim. Biz onunla çok iyi anlaşmış olduk, kavga ettik, çok itistik, kakışık, çok seviştik. Ece Ayhan, bu şiirler, bu şiirler, bu şiirler yazmam. Resitörümde de aynı şeyi yapıyorum. Her baktığında baş-

kabir yerini anlayabilirsiniz, birsüre sonradaha başka birini anlayabilirsiniz. Anlayabileceği kadanni anlar herkes. Önemli olansa, madem bir şeyi yapıp ortaya koyuyorsunuz tek katmanı anlayacak olana da, en üstteki katmanı anlayacak olana da saygı duymamız lâzım. Onun için de iyi yazmanız lâzım. Benim kuşağımın belirleyici şairlerinin bir ortak özelliği var. O yüzden, birbirimizi halen severiz. Her türlü fikrîsel farkları, sosyal farkları birkenara koyup sadece iyi şiire baktık. İlk defa bizim kuşağımızda sosyalist şairlerle İslamcı şairlerin bir arada durduğu bir dönem yaşandı. O dönem, Tanpınar'ı sağdan kurtardı. Asaf Hâlet Çelebi'yi sağdan kurtardı. Cemil Meriç'i büyük ölçüde sağdan kurtardı. 1980 dönemi bu bakımdan enteresan bir dönemdir. İşte bende en başından beribuna baktım; işini iyi mi yapı-

Tiyatro şiirden çalıyor. Bunlar dost meslekler değil. Her ne kadar tiyatronun uzun yıllar dili, şiir dili olsa da tiyatro sekronik bir ifade etme biçimidir. Şiirse diyakronik bir sanattır. Dikine, derin dalışlar gerektiren bir disiplin yani. Benim serüvenimde şiir, tiyatroyu çok besledi ama tiyatro dan pek birşey alamadı. Alamaz da. Teatral gibi görünen şiirler yazan Edip Cansever'in bir bütünlüklü kitabını, "Bezik Oynayan Kadınlar"ı, kurgulayıp sahnelemiştik. Orada fark ettim ki şiir tiyatrolaşmıyor. Ki orada dört kahramanın anlatılan birbirini besleyerek gidiyor. İç içe geçen bir sahne kurgusu yaptım. Tilbe Saran, Murat Daltaban, Aliye Uzunatağan ve Serra Yılmaz gibi iyi oyuncular vardı. Baktım ki şiir kaybediyor. Üstelik asla dramatize etmeden çalışmamıza rağmen. Ne zaman

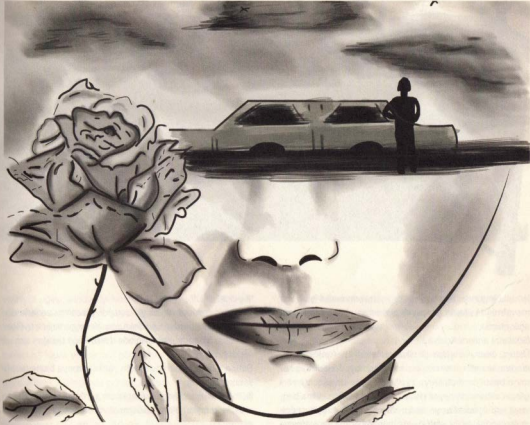
"İnsan tek bir doğrultudan oluşmuyor. Hangi yola girerseniz, başka bir yola girmemiş oluyorsunuz..."

yorsun yoksa kötü mü yapıyorsun. Ruhi Su, birgün bana, 'Orhan, ne yaparsan yap ama iyi yap' demişti. Bu çok temel bir söz aslında. O yüzden, gençliğimde poker oynamayı çok sevdiğim halde bıraktım. Çünkü kumarbaz olurdum. İyi kumarbaz olurdum. Hemen bıraktım.

Tiyatro ve şiir aynı dilde konuşmıyor. Disiplin farklı. Her ikisi nasıl besliyorlar?

oyuncu kaçınıp dramatize etse şiir kaybediyor. Tiyatro kazanıyor. Tiyatroda insanlarla uğraşırsınız, her insan bir biyografidir. İyi yazılmış bir karakterde bir biyografidir. O karakterle buluşturmak, buluşturduğunuz anda oluşacak o sinerjiyi diğer oyuncularla buluşturmak... Şiir, kelimelerle uğraşsa, tiyatroya bu kadar kolay çözülebilir. Kelimelerle işiniz daha zor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Küçük bir bahçenin orta yerindedir ortayaşlı bir kadın. Üzerinde gelinliğe benzer bir beyaz elbise, elinde mavi çiçekli sulama kabı, dizlerini kırp oturmuş yere, plastik saksının dibindeki kırk ayaklı böceği izliyor. Plastik saksının dibinde küçük bir su birikintisi, kırk ayaklı böcek yüzme bilmiyor; tırmanmaya çalışıyor plastik saksının üzerine, değil pembe güle, toprağa bile ulaşmadan gerisin geriye suya düşüyor. Boğulmamak için kırk ayağını da oynatıyor can havliyle. Toparlanıp tekrar tırmanıyor. Tekrar düşüyor. Tekrar, tekrar, tekrar düşüyor. Bahçenin önünde eski bir arabayla durmuş, ılık çalan adamın bir an önce yorkadını. Eski araba da, ılık çalan adam da fazlasıyla fi-

yakal. İki büyük bavulu varkadının hardalsansı, bir küçük el çantası; bir de kafeste uyuklayan yaşlı kedisi. Hepsini bu kadar. Hepsini, şimdi burada durmuş, orta yaşlı kadının hareket etmesini bekliyorlar. Kırk ayaklı böcek hariç. O aniden fikir değiştirip vazgeçsesaksıya tırmanmaktan, yönünü değiştirse, gelinliğe benzeyen elbisenin çoktan çamurlanmış eteklerine doğru dönse yüzünü; orta yaşlı kadın yerinden sıçrasa, elindeki mavi çiçekli sulama kabını fırlatıp atsa, var gücüyle bir çığlık atsa. Olur ya hani, o sıradayaşlı kedi uyanırsa, adamın ıslığı yarım kalsın. Hareketsiz duran her şeyin bir an önce hareket etmesini bekliyor. Kırk ayaklı böcek bir türlü fikrini değiştirmiyor.

odasınasığır, kendini iyi hissedene dekorada kalırdı. O zamandan bu zamana çok şey değişmişti hayatında. Çocukluğunu düşünmeye başladı. Annesinin lavanta esansıyla yıkadığı, çamaşırların kokusunu, bahçelerindeki salıncakta sallandığı sıcak ve huzurlu günlerini anımsadı. Babasıyla gittikleri antika pazanını, mavigöğü süsleyen bulutlara kardeşleriyle anlam yükledikleri günleri... Şimdi yaşadığı tekodali ev, yalnızlık kokuyordu. Bu yaşam tarzı kendi tercihiydi. Fakat şimdi ailesinin yanından ayrılmak için dolduran kararlıktan eser kalmamıştı. Açelya, liseden sonra üniversite eğitimine devam etmek için şehir dışına gitmesi gerektiğinde büyük bir heyecanla hazırlık yapmaya başlamıştı. Kendi ayakları üzerinde durmak, yaşamını kendi istekleriyle düzenlemek dailerletmek düşüncesi her geçen gün zihninde kök salmıştı. Böylelikle dönem sonlarında ailesinin yanına gitmek yerine, çalışıp para biriktirmeye başladı. Richard ile üniversitede tanışmışlardı. Aşkı orunla keşfetmişti. Ne yazık ki bu duyguyu kaldıramayacağını düşündüğü bir sonbaharda da Richard'ı terk etmişti. Hiçbirşey söylemeden...

Öylece... Ancak sırtını dönmeyi de o zamanlar öğrenmeye başlamıştı. Her şeyi bu kadar gerçekten anlamıştı. Güçlük çekiordu, yıllar sonra Kerim genç kadının adresini bul-

muştu. Postacının getirdiği mektuplarla dolan posta kutusunu görmezden gelmeye çalışsa da, yüreğinin en savunmasız anında onun satırlarında, onunla buluşmuştu yeniden. Odanın bir ucundan diğerine hızlı adımlarla yürürken elindeki krakerpaketini istemsizce sıkıttığını farketti. İçinde birkaç kraker kalan paketi çöp kutusuna atarak yatağına yöneldi. Şehrin vefayı hatırlattığı saatlerdi. Yatağında bir sağa bir sola döndü Açelya. Tenini okşayan çarşafın hışırtısından başka ses yoktu. Duygusal iç savaşı yeniden başlıyordu. Kendini bildi bileli böyleydi işte. İçinde yeşeren hiçbir umuda tutunmaz, aşkı beslemeyi, hayal kurmazdı. Açelya, yüreğini acıyla yoğuran bir kadındı. Hayatını güzellikle çevrelemeye çalışsa da; her biri eninde sonunda yüreğinin kurak toprağında canverirdi. Melodileri hepeksik notalardan oluşur, umutsuzlukla devinirdi düşünceleri. Kerim'in yazdığı mektuplarda bahsettiği şeyleri o da hissetmişti bir zamanlar. İçindeki duvarı sağlamlaştırmak için bu kadar çaba sarf etmiş olmasaydı belki de bir zamanlar aşık olduğunda birkaç satır yazmayı deneyebilirdi.

Yazmayacaktı.

Mıgırbu kışın yazdığını duyuyordu açelya. Şehrin aşkı geri getiremeyeceği saatlerdi.

AYLAK ADAM

Bay C.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

Tutamak sorunu dedim.
Dünyada hepimiz sallantılı,
korkuluksuz bir köprüde yürür gibiyiz.
Tutunacak bir şey olmadı mı insan yuvarlanır.
Tramvaydaki tutamaklar gibi. Uzanır tutunurlar.
Kimi zenginliğine tutunur; kimi müdürlüğüne;
kimi işine, sanatına. Çocuklarına tutulanlar vardır.
Herkes kendi tutamağının en iyi, en yüksek
olduğuna inanır. Gülünçlüğünü farketmez.
Kağızman köylerinden birinde bir çift öküzüne
tutunan bir adam tanıdım. Öküzleri besiliydi,
pırıl pırlı. Herkesin, "- Veli ağanın öküzleri gibi
öküz yoktur," demesini isterdi.
Daha gülünçleri de vardır.
Ben, toplumdaki değerlerin ikiye bölünmüşlüğüne,
sahteliğini, gülünçlüğünü göreliliği,
gülünç olmayan tek tutamağı arıyorum:
Gerçek sevgiyi! Bir kadın. Birbirimize yeteceğimiz,
benimle birlik düşünen, duyan, seven bir kadın!

Senden Kalanlar

ZEYNEP BETÜL DEMİRSE

Henüz sabah saatlerinin oluştuğu o fevkalade yorgunluğa üzerinden atamayışına rağmen, büyük bir sevecenlik ve heyecanlıklarını açmıştı bu gece gökyüzü dolunaya. İstanbul'da sessizdi. Sevdigi kadın, daha güzel. Çünkü pencerenin yanı açık kalan kısmından sızıp, kadının gözlerine çok tanyerleşmişti dolunayın masallardan sürüklenip gelen bu gizemli ışıltısı.

"Sugibisin." dedi adam. Kadın doğru yaklaştı veyenideğmiş bir bebeği öper gibi öptü onu gözlerinden, bakışlarından, kalbinden... Ardından tekrar kilitledi gözlerini bir türlü doymadığı o kahverengigözlere.

"Zaman..." dedi kadın. "Hareket halinde bulunan şeylerin bir noktadan bir noktaya varma sürecinin ölçümüne verilen isim. Madem öyle, hiçbir yere gitmeyen bir kadının doğduğu günü kimsecikler hatırlamıyorsa, öleceği tarihi de bilemeyen bizler, o kadının sonsuz bir canlı olduğunu söyleyebilir miyiz?"

Adam kadının avuç içlerine minik öpücükler bıraktıktan sonra, "Yani, zaman algısının ötesine geçen bir kadından söz ediyoruz öyle mi?" dedi.

Kadın ayağa kalktı, su ısıtıcısının düğmesine basıp bekleme-yey koyuldu. Bu arada gözleri henüz yeni aldıkları balıklara takılmıştı. Balıklara hep çok üzülürdü, çünkü onları hiçbir zaman doyaya ağılayamayacaklarını düşünürdü.

"Bazen onların sesini duyargibi oluyorum, sanki bir şeyler anlatmak istiyorlar fakat bir türlü aynı frekansı yakalayamıyoruz ki... -guluk guluk- Bir gün doğumunda çözeceğim ne demek istediklerini." diye geçirdi akıldan. Yanlarına gittive kabından çıkan pikni tane yem attı akvaryuma.

Sevdigi adam, gecenin tam orta yerinde onunla birlikteydi. Bundan daha eşsiz ne olabilirdi ki? Gülüşü işliyordu yavaş yavaş içine, kokusu tenine, bakışları yüreğine... Yinede alıp giderken sevdanın büyümesine, ısıtıcının o her zamanki tuhaf sesiyle irkildi. Kahveleri hazırlayıp bildiği tüm şirileri gözlelerinden okuduğu bu adamın karşısına oturdu tekrar.

"Düşünsene" dedi. "Bir kıydan ok attığın zaman ok ya başka bir kuyuya çarpar, ya da sensuza kadar yol almaya devam eder. Bu başka kuyuya çarptığında ise o kuyuya ait tekrar atarsın. E bu da sonsuzluk değil midir?"

"Değildir... Biz, kıyıları görmediğimiz denizlere sonsuz demeyi seven canlılar topluluğuyuz. Hepsi bu." dedi adam gülümseyerek.

O an kadının tüm dikkati dağıldı. Bir gülüş bir yüreğe ancak böyle güzel dokunabilirdi çünkü. Adam fısıldadı, "Zaman dindir gibidir. Doğada, anlamlandıramadığımız şeylere karşı duyduğumuz o enteresan ürpertidir."

Kadın biraz düşündü. "Nesneler görünmez değildir ki..." dedi. "Bu, bizlerin gömmeye yeteneğinin zayıflığından kaynaklanır. Ve bütün şüphelerin haklı sebebi, bizlerin idrak etmeye zayıftır. Zaman, idrak etmeye zayıflığımızdan beslenerek ortaya çıkan bir durumdur. Hatta bir durumdan çok, durağandır. Çünkü durağan olan, dinamiğini anlamadığımız her şeydir!"

Aklına gelen düşüncelerin heyecanı ile farkında olmadan sandalyesinden tekrar kalkmıştı. Omzundan düşen hırkası ve şaşkın gözleri ile kendisine bakan kadına, zamanın tam da bu parçasında tekrar aşık olmuştu adam. Sessizce kadının yanına yaklaşarak saçlarını okşadı. O anda etraftaki tüm çiçeklerin boğazına düğümlenen şiriler aniden can bulup, doğaya kanıştı. Sevdigi kadının belini hafifçe sardık-tansonra kulağına şunları fısıldadı:

"Mesela ben. Gözlerimi kapatsam ve derin bir uykuya dalsam. Bu süre zarfında sen ve diğer insanlar hareketsiz kalsanız. En sonunda ben uykumdan uyanıp gözlerimi açsam ve siz bana hiçbir şey anlatmasanız. Sence, biz artık zamanın bir parçası mıyızdır?"

Kadın, adama doğru çevirdi yüzünü. Bu sefer gözlerinde dolunayın ışıltılarını misafir eden adamdı. İşte, yine algılayamıyordu. Bu gözlelere bir saatir mi takılı kalmıştı, koca bir ömür boyu hep burada mıydı yoksa? Kafasını sevdigi adamın omzuna yaslayarak, gönlünde bahar çiçekleri açtıran o eşsiz kokuyu bir kez daha içine çekti. Ardından:

"Zaman, bir algılama biçimidir." dedi. "Biz algılarımızı açmaz fakat algıladığımız bu algıların gerçekliği dair bir kurt yoktu. Kuyumuzda. Yani sen uykuya düştüğünde, zaman diye bir şey olmayacaktır."

Adam "miniğim" diye sevdiği kadının ellerini kavradı. Tekrar öptü. Yanı ucu açık kalan yaralarından öptü. Bir diğer yansı yaptığı yârinin, yârinlara koşması için, ellerini daha da sıkı tuttu, yüreği yüreğini daha güçlü sardı bu gece. Dudakları, dudaklarına değdi. Zaman o anda durdu. Kuramlar o anda yitirdi anlamını. Bir çocuk dünyaya yeniden gözlerini açtı. Bir şair, aşık oldu. Bir şir, onlar için yazıldı. Yeni bir yıldız keşfedildi gökyüzünde, dolunaya en yakın yerden. İsmi Aşk'tan aldı. Bir balık, sesini ilk kez duyurdu. Ardından kadın minik harflerle fısıldadı:

"Zamanın dışında bir hayat var mı?" demiştin. Seninle olduğum her an, zamanın dışında bir hayat. Ne ölçemediğim, ne algılayabildiğim, ne doyabildiğim, ne doymak isteyeceğim... Tüm saçmalamam bundan. Hadi!"

Hafif bir müzik eşliğinde birbirlerine sarılarak İstanbul'u dinlediler usulca...

"...Sığınip anılara, geçilmiyor ki uykulara..."

Parodi Yayınları ve Klasikler

GÖKHAN DEMİR

Felsefesi "Son zamanların değil tüm zamanların kitapları" olan Parodi Yayınları, yayınevi bünyesinde ilk klasiklerini çıkardı. Franz Kafka'nın Dönüşüm'ü, Nikolay Vasilyeviç Gogol'un Palto'su, Stefan Zweig'in Satranç', Fyodor Dostoyevski'nin Yeryatından Notlar'ı ile dünya edebiyatı klasiklerinden dört kitapla yola çıktı. Parodi Yayınları klasikleri çıkmış olmak için değil, okuruna edebiyat adına doyurucu işler verebilmek için çıkıyor. Üzerinde titizlikle düşünülmüş kitap kapak tasarımları, bir yana, çeviriye verdikleri önem takdire şayan. İntihalden uzak titiz bir çeviri ile karşımıza çıkıyor Parodi'nin klasikleri. Edebiyat dünyası açısından önem arz eden eserlere, yayınevinin saygı duruşunda bulunması bana umut verdi. Merakla Parodi Yayınları'ndan çıkacak olan diğer klasikleri bekleyeceğim.

Kafka'nın dönüşümü.

Franz Kafka'nın 102 yıl önce yayınlanan uzun öyküsü Dönüşüm (Orijinal adı: Die Verwandlung); Gregor Samsa'nın bir sabah kendisini dev bir böceğe dönüşmüş olarak bulması ile başlar. Günümüze kadar güncelliğini yitirmemiş bir klasiktir. Toplum, toplum içerisinde çekirdek aile, aile içerisinde bireyin acı çekişinin öyküsü... Peki bireyin acı çekmesinin nedeni nedir? Dönüşüm'ün buca zaman güncel kalmasının nedenini yine Kafka anlatır:

"Bir sel geniş alanlara yayıldıkça sığlaşıp buların su. Devrim buhar olur uçar ve geriye yalnızca yeni bir bürokrasinin batağı kalır. Acılar içindekinin insanlığın kelebekleri büro kağıtlarından yapılmaktadır." işte bu nedenle herkesin okuması gereken bir eserdir.

Dönüşüm'ün giriş cümlesi:

"Gregor Samsa, bir sabah huzursuz edici düşlerinden uyandığında, kendini yatağında devasa bir böceğe dönüşmüş hâlde buldu. Bir zırh gibi sertleşmiş kabağının üzerinde uyanıyordu ve başını hafifçe kaldırdığında kavisli çizgilerle bömelere ayrılmış, kahverengi, şişkin karın görebiliyordu; üzerindeki yorgan, her ankinin karnı gibi, zar zor tutunuyordu karnına.

Gövdesinin geri kalanıyla kıyaslandığında acınacak incelikteki bir sürü bacak, biçare bir hâlde gözlerini önünde parıldayarak çırpınıyordu."

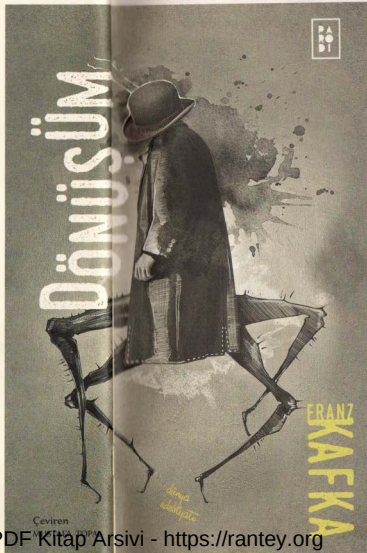
Çeviren: Mustafa Topal, Parodi

Parodi Yayınlarından Editör'ün Notu

Kafka'nın Dönüşüm'ünde olan biten aslında basittir. Bu olağanüstü öyküde, Gregor Samsa'nın aile bireyleri ve çevresindeki insanlarla ilişkilerindeki bozulmalar adım adım ortaya konulur. Böylece toplumdaki farklılaşan ve öteki hâline dönüşen bireyin trajedisini tüm çıplaklığıyla gözler önüne serilir.

İyi güzel de bu görünenin gerisinde hangi mesaj var? Kafka, bu öyküyle bize aslında neyi anlatmak istemektedir? Öyküde asil eleştirilenler, kimler ya da hangi kurumlardır? Bu konuda rivayet muhtelif! "Toplumun farklı olana reva gördüğü tavır", "küçük burjuva yalnızlığının trajedisini", "yaşamdan kopmanın ve kendi kabuğuna çekilmenin ağrısı", "ataerkilli aile baskısının değişmesi", "sıradanlığın boğucu atmosferinin acı sonuçları", "insan yaşamındaki saçmalığın sergilenmesi", sıradan faşizmin teşhiri"... Bu liste böyle uzayıp gidiyor!

Edebiyat tarihinde bu kadar farklı ve değişik yorumlara neden olan çok az metin var. Her okur, Dönüşüm'ü okuduktan sonra kendi çıkarımını sınamak için bu sayısız yorumdan hiç olmazsa belli başlılarına bakmak zorunda kalacaktır. Ehi, iyi edebiyat okuyucu bu değil midir zaten?

BİR EFSANE VE ÇEVİRMENİN DÜNYASI: DÖNÜŞÜM!

Gregor Samsa bir sabah bunalıtcı düşlerden uyandığında, kendini yatağında dev bir böceğe dönüşmüş olarak buldu.
(Çev. Ahmet Cemal, Can)

Gregor Samsa, bir sabah, korkulu bir rüyadan uyanınca yatağının içinde kendinin korkunç bir hamamböceği olarak buldu.
(Çev. Vedat Günyol, Yeni Ufuklar)

Birsabahtedirgin düşlerden uyanan Gregor Samsa, devcileyin bir böceğe dönüşmüş buldu kendini.
(Çev. Kamuran Şipal, Cem)

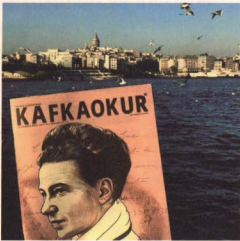
Gregor Samsa bir sabah bunalıtcı düşlerden uyandığında, kendini yatağında devasa bir böceğe dönüşmüş olarak buldu.
(Çev. Semra Özenli, Alakarga Sanat)

Gregor Samsa günün birinde huzursuz rüyalarından uyandığında, kendisini yatağında dehşet verici dev bir böcek olarak buldu.
(Çev. Elif Zengin, Palto)

Gregor Samsa bir sabah huzursuz düşlerden uyandığında kendini yatağında kocaman bir böceğe dönüşmüş buldu.
(Çev. Gülperi Sert, İş Kültür)

Gregor Samsa bir sabah huzursuz düşlerden uyandığında, kendini yatağında dev bir böceğe dönüşmüş halde buldu.
(Çev. Çiğdem Canan Dikmen, Versus)

Birsabahtedirgin düşlerden uyanan Gregor Samsa, yatağında devasa bir böceğe dönüşmüş buldu kendini.
(Çev. Tolga Eraslan, Sıs)

@huzur.kitapta

@galibilegi

@hilalfad

@tahtahatun

@ozgurcemugluk

@melle.reveur

@qurbanova_aynur

@2.arti.1_

@m4vikalim

@buzzmavisi

@iremkaaa

@limansokak

@ozankutsal

@esragolen

@birsayfadahaa

@kardelenayfer

@fotokaremm

minimaldukkkan.com

Kafkaokur dergisi eski sayılarını ve Kafkaokur dergisi ürünlerine
minimaldukkkan.com adresinden ulaşabilirsiniz.

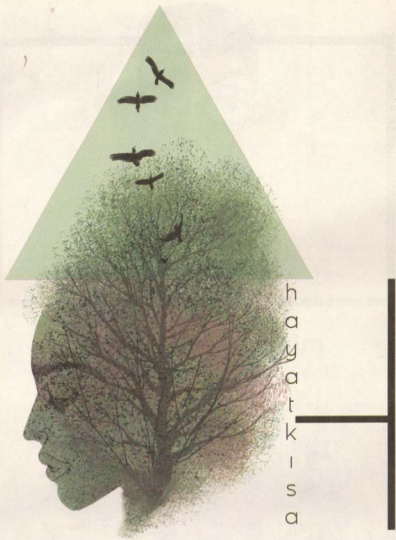
**dergi
defter
rozet**

KAFKAOKUR

"Ben edebiyatten ibaretim." K

Cemal Soreya